

Pārskats par Sarunu festivāla LAMPA ietekmi

2023

**Autors: Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS
(Iveta Kažoka, Laima Bērziņa)**

Datums: 2023.gada novembris

PROVIDUS
CENTRE FOR PUBLIC POLICY

Satura rādītājs

Satura rādītājs.....	1
Priekšvārda vietā.....	2
Metodoloģija.....	3
1. Sarunu festivāla LAMPA misija.....	4
2. Kādēļ apmeklētāji un pasākumu rīkotāji izvēlas LAMPU?.....	10
3. Svarīgākie rādītāji par festivālu.....	13
4. LAMPAs paliekošā ietekme.....	25
4.1 Svarīgu tēmu aktualizēšana.....	26
4.2 Iespēja runāt ar "saviem" cilvēkiem un arī izkāpt no burbuļa.....	28
4.3 Pilnvērtīgāka organizāciju, iestāžu, mediju misijas izpilde.....	30
4.4 Organizāciju, iestāžu, mediju darba uzlabošana.....	31
4.5 Jaunas zināšanas, prasmes un formāti.....	33
4.6 LAMPAs iedvesmotās un izraisītās pārmaiņas.....	36
4.7 Jauni kontakti, jaunas sadarbības.....	39
4.8 Spēcīgāki sabiedriskie tīkli un kopienu veidošanās.....	41
4.9 Cieņpilnas diskusiju kultūras veidošana.....	43
4.10 Optimisma vairošana par Latvijas sabiedrību un nākotni.....	44
4.11 Cita veida ietekme.....	44
Secinājumi par LAMPAs ietekmi.....	46

Priekšvārda vietā

"2014.gadā stratēģiskajā plānošanā Ikšķilē bija pirmā reize, kad izskanēja demokrātijas festivāla ideja. Fondam mainījās identitāte, mēs no grantu devējiem kļuvām par kaut ko citu. Ko gan mēs ar ierobežotiem resursiem varētu darīt atvērtajai sabiedrībai, demokrātijai? Mūsu valdes locekle Zakija Ēlvanga vienkārši izmeta šādu tēzi: 'Mums Dānijā ir festivāls. Tāds kā politiskais festivāls, cilvēku sanāksme, tautas sanāksšana.' Kaut kā šī ideja iesēdās – izveidojam mazu darba grupiņu, kas sāka strādāt pie festivāla." [Ieva Morica, fonda DOTS izpilddirektore un LAMPAS direktore].

"Par to, ka cilvēkiem šis festivāls ir vajadzīgs, es spriedu trešajā gadā. Todien bija slikti laikapstākļi, lija lietūs un cilvēki ar lietussargiem klausījās KNAB un Delnas rīkoto diskusiju par korupcijas riskiem Latvijā. Tajā brīdī es sapratu, ka viss būs labi gan ar LAMPU, gan ar Latvijas sabiedrību." [Egita Prāma, Fonda DOTS administratīvā direktore un LAMPAS programmas kuratore].

"Septembra beigās es biju Nacionālajā teātrī uz "Spēlēju, dancoju" izrādi. Tur pieminēju demokrātijas festivālu ar paneļdiskusijām. Tas brīdis, kad tevi citē Nacionālajā Teātra izrādē ... Saproti, ka esi iekarojis tādu vietu kultūras telpā, ko vairs nevar atņemt, tas ir iecirsts; viss, tu tur esi uz palikšanu. Es domāju, ka festivāls LAMPA to ir izdarījis." [Madara Ūlande, pirmā festivāla LAMPA satura veidotāju grupas dalībniece].

Metodoloģija

2024. gadā Sarunu festivāls LAMPA notiks jau desmito reizi. Festivāla komandu veido Fonds atvērtaī sabiedrībai DOTS, Swedbank, reklāmas aģentūra "Armadillo", komunikācijas vadības aģentūra "Deep White", Cēsu novada pašvaldība un British Council pārstāvniecība Latvijā.

Lai izvērtētu, kāda ir bijusi festivāla ietekme uz Latvijas sabiedrību, festivāla organizētājs, Fonds atvērtaī sabiedrībai DOTS (turpmāk – fonds DOTS), pasūtīja Sabiedriskās politikas centram PROVIDUS (turpmāk – Providus) veikt festivāla ietekmes izvērtējumu.

Šim nolūkam Providus pētnieces Iveta Kažoka un Laima Bērziņa iepazīnās ar fonda DOTS savāktajiem datiem par iepriekšējiem festivāliem, kur bija arī festivāla apmeklētāju, pasākumu rīkotāju un brīvprātīgo novērtēšanas anketas, kā arī citi aptauju dati un statistika.

Īpaši šī pārskata veidošanas vajadzībām tika:

1. Noorganizēta viena fokusgrupa ar LAMPAs "dibinātājiem" – cilvēkiem, kas strādāja pie festivāla izveides tā pirmajos gados;
2. Noorganizētas četras fokusgrupas ar LAMPAs regulārajiem pasākumu organizatoriem un apmeklētājiem;
3. Veikta pasākumu organizētāju anketēšana;
4. Veikta Latvijas politisko partiju anketēšana;
5. "Norstat" pasūtīti dati par LAMPAs novērtējumu Latvijas sabiedrībā 2023 .gada oktobrī.

Visi šādi iegūtie dati tika sasistematizēti, izanalizēti un kļuva par pamatu šī pārskata pamattekstam, tā secinājumiem, kā arī rekomendācijām festivāla nākotnei. Ietekmes izvērtēšanas nolūkiem izmantots fonda ilggadējas valdes locekles Zakijas Elvangas radīts analītiskais ietvars. Tāpat analīzei izmantoti arī Ūrija Bronfenbrenera (Urie Bronfenbrenner) ekoloģisko sistēmu teorijas pieci līmeņi.

Izsakām lielu pateicību visiem tiem LAMPAs regulārajiem pasākumu rīkotājiem, apmeklētājiem un politiskajām partijām, kuri dalījās ar savu laiku, lai atbildētu uz mūsu jautājumiem!

1. Sarunu festivāla LAMPA misija

2015. gadā, gadu pēc Krievijas īstenotās Krimas aneksijas un kara sākuma Ukrainā, festivāla rīkotāji šādi raksturoja paralēles starp abām valstīm: *"Karu Ukrainas austrumos var raksturot kā cīņu par idejām un vērtībām: demokrātiskās vērtības pret autoritārismu. Arī Latvija atrodas uz ideju un vērtību sadursmes robežas, un nevaram apgalvot, ka Latvijā demokrātijas tradīcijas ir iesakņojušās. Demokrātija ir gan process, kuru patstāvīgi jāuztur, gan mērķis, uz ko jātiecas. Ir svarīgi sekmēt cilvēku interesi par sociāl-politiskiem jautājumiem, diskusiju un sarunu kultūras attīstību Latvijā, vairojot savstarpējo uzticēšanos, atbildību par savu un savas valsts/novada/pilsētas nākotni, kā arī spēju ar argumentiem aizstāvēt savu viedokli un ar cieņu uz klausīt citus un pretējus uzskatus."*

Tādēļ par jaunā festivāla **galveno mērķi** tika izvirzīta demokrātijas, diskusiju un cieņpilnu sarunu kultūras stiprināšana Latvijā: *"Festivāla mērķis ir radīt vidi/platformu, kurā brīvā, nepiespiestā gaisotnē apmainīties ar idejām un viedokļiem un cieņpilnā veidā diskutēt un sarunāties par dažādiem sociālpolitiskajiem tematiem."*

Citos, neformālākos festivāla organizētāju tā laika iekšējos dokumentos atrodams arī šāds formulējums: *"Latvija ir reāla stroika. Ja gribi dzīvot Latvijā jēdzīgi un laimīgi, tad Tev ir jāpiedalās celtniecībā. Kas ir LAMPA? Notikums, kurā satiekas visi, kam nav vienalga - par sevi, par citiem, par Latviju. Platforma drosmīgām, spraigām un atklātām sarunām, jo tieši tad tās kļūst vērtīgas. Par ko iestājas LAMPA? Par sarunāšanos, saprašanos, dažādību un tās pieņemšanu. Uz ko tiecas LAMPA? LAMPA tiecas uz demokrātiskas kultūras stiprināšanu Latvijā un to, ka LAMPA ir kas vairāk par divām saturīgām dienām jūlijā – tā ir pārliecība par savas balss spēku ik dienas. Kāds ir LAMPAS mērķis? Rosināt cilvēku interesi par Latvijā un pasaulē notiekošo un aicināt viegli un ar prieku iesaistīties sabiedriskajos un pilsoniskajos procesos un par tiem bez bailēm uzņemties atbildību."*

Festivālu izveidojot, tam tika noteikti arī **vairāki uzdevumi**:

- Rīkot ikgadējos demokrātijas svētkus un demokrātijas (demokrātijas kultūras) „brendošana”, demokrātija kā vērtība.
- Veicināt diskusiju kultūras attīstību Latvijā kā būtisku demokrātiskās kultūras sastāvdaļu.
- Apvienot dažādu profesiju, tautību un jomu cilvēkus festivāla radīšanā (privātā, nevalstiskā sektora, kultūras sfēras un valsts/pašvaldību pārstāvjus).
- Radīt vidi, kur vienuviet pulcēties Latvijas iedzīvotājiem domapmaiņai un tālākai sadarbībai.
- Festivāls kā kulminācija Latvijā gada laikā notikušajām diskusijām ārpus ierastā formāta un dalībnieku loka.
- Veicināt kritisko domāšanu, debatēšanas prasmi, cieņpilnu sarunāšanos, cilvēku interesi par sociālpolitiskiem jautājumiem.

Dažādu pasākumu rīkotājiem, piesakot savus pasākumus festivālam, ir saistoši seši festivāla dalības principi:

1. JĀ cieņpilnai sarunai. NĒ naida runai¹.
2. Kopā uzņemamies rūpes un atbildību².

¹ Sarunu festivālā LAMPA mēs sarunājamies, ieklausāmies, iepazīstamies, meklējam kopsaucējus un paplašinām savu apvāršni. Tā ir vieta sabiedrības dialogam, cieņpilnai sarunai, zinātkārei un atvērtam prātam. LAMPĀ nav vietas naida runai, apzinātai maldināšanai, kliegšanai, aicinājumam uz vardarbību, diskrimināciju vai neiecietību. LAMPA veido platformu visiem, kam ir, ko teikt, un visiem, kas gatavi uz klausīt.

² LAMPA un tās programma top kopā. Tas nozīmē, ka ikviens, kas rīko pasākumu festivālā, uzņemas rūpes un atbildību par savu pasākumu izstrādā saturu un scenāriju, izvēlas un uzaicina dalībniekus / runātājus, informē par pasākuma norisi savos komunikācijas kanālos. LAMPAS komanda parūpēsies par festivāla kopējo infrastruktūru, komunikāciju, kā arī tehnisko nodrošinājumu visiem, kuri izvēlējušies rīkot pasākumus festivāla veidotajās skatuvēs vai studijās. Savukārt, tie

3. Saruna un iesaiste visdažādākajās formās³.
4. Dažādība kā vērtība⁴.
5. Reklāmai te nav vietas – tikai sarunām⁵.
6. Svinam demokrātiju un diskusiju kultūru⁶.

2023. gadā festivāla organizētājiem jautājot, vai festivāla misija laika gaitā ir mainījusies, atbilde, kurai piekrita visi organizētāji, nāca no festivāla producentes Leldes Troskas: *“Manuprāt, [misijas kodols] nav mainījies. Pa ceļam viss kas ir bijis: pandēmija, karš, mainījās paaudzes, kuras LAMPA apmeklē un tās, kuras to organizē, mainījās arī paša festivāla izpausmes. Bet pati pamata ideja par demokrātiju un līdzdarbību vispār nav mainījusies.”*

Šobrīd festivāls savā mājaslapā sevi definē kā vidi un impulsu nemitīgai sevis pilnveidošanai mūžīgi mainīgajā pasaulē. Tur arī šādi nedefinēti trīs galvenie festivāla principi:

- **Dialogs ir attīstības pamats – izkopsim sarunu kultūru.** Mēs esam pārliecināti – viss sākas ar sarunu. LAMPA ir platforma jēgpilnām diskusijām un sarunām. Sarunāties nozīmē diskutēt, ieklausīties un, kas svarīgi - pieņemt, ka kātram viedoklim ir tiesības pastāvēt, neatkarīgi no tā, vai tam var piekrist. LAMPA ir vide tiešai saziņai starp dažādiem sabiedrības pārstāvjiem. Laikā, kad viedokļu apmaiņa visbiežāk norisinās neklātienē – sociālajos tīklos, īsziņās, e-pastos, – mums no jauna jānācās sarunāties "aci pret aci". Cienpilni un ar jēgu.
- **Mēs katrs esam valsts – sabiedrības līdzdalībai ir izšķiroša nozīme.** Mēs domājam, ka Latvijas cilvēki dzīvotu daudz labāk, ja aktīvi iesaistītos sabiedriskajos un politiskajos procesos. LAMPA ir iedrošinājums interesēties par šiem procesiem un nekautrēties uzsākt diskusiju ar viedokļu līderiem. LAMPA ir iespēja atskārst, ka ikviens no mums var ietekmēt valstiski nozīmīgus lēmumus un kopīgi risināt sarežģītus jautājumus, ko nereti esam raduši "atstāt" kādam citam – politiķiem, institūciju vadītājiem, priekšniekiem vai kaimiņiem.
- **Domā un paplašini redzesloku – mainies uz augšu!** Mēs esam droši – kad cilvēks interesējas, domā līdzīgi un kritiski izvērtē saņemto informāciju, viņš mainās uz augšu.

pasākumu rīkotāji, kuri plāno izvērst savu saturisko programmu abās festivāla dienās, par skatuvu vai studiju un tās noformējumu un tehnisko aprīkojumu rūpējas paši. LAMPA piedāvā platformu brīvai viedokļu apmaiņai un dialogam, līdz ar to festivālā paustie viedokļi nepauž festivāla rīkotāju viedokli. Taču svarīgi piebilst, ka katra pasākuma rīkotājs rūpējas par sarunas cienpilnu norisi savā rīkotajā pasākumā.

³ Ikviens festivāla pasākuma kodols ir saruna visdažādākajās formās, piemēram, uzstāšanās, uzvedums, darbnīca, diskusija vai jebkas cits. Taču demokrātiska pasākuma būtisks elements ir arī auditorijas iesaiste un kopīgs izziņas process. Auditorijas zināšanas ir ne mazāk vērtīgas, kā tās, ar kurām dalās pasākuma runātāji, tādēļ šo resursu ir vērts izmantot. Auditorijas iesaiste var notikt ļoti dažādās formās no iespējas dalīties ar viedokli un uzdot jautājumus, līdz pasākuma vadīšanai un pat satura veidošanai.

⁴ Dažādība ir viena no festivāla vērtībām, tādēļ, plānojot savu pasākumu, rosinām sekot šim principam. Dažādība izpaužas gan dažādajās sarunu tēmās, gan pasākumu formātos, gan izvēloties sava pasākuma dalībniekus. Lai kādu pasākuma formu jūs izvēlētos, atcerieties, ka saruna kļūst daudz vērtīgāka, tajā piedaloties cilvēkiem ne tikai ar dažādiem viedokļiem vai vērtībām, bet arī no dažādām Latvijas vietām un ar dažādu profesionālo vai dzīves pieredzi. Festivālā mēs nerunājam monologā par cilvēkiem, kuri ir atšķirīgi no mums, mēs aicinām viņus piedalīties sarunā. LAMPA ir vieta, kur varam cienpilni runāt un diskutēt arī par sarežģīto un pretrunīgo. Mēs sarunājamies un patiesi vēlamies sadzirdēt citu cilvēku viedokļus, nevis tikai paust savējo.

⁵ LAMPĀ mēs ceļam gaismā un apspriežam jautājumus, problēmas vai tēmas, nevis reklamējam produktus vai konkrētas organizācijas pakalpojumus. Saturam ir liela nozīme, jo jāatceras, ka festivāla apmeklētāji „balsos” ar kājām vai peles klikšķi un dosies uz to pasākumu, kas viņus uzrunā.

⁶ Demokrātiskā sabiedrībā sarežģītus jautājumus risina ar diskusiju un sarunu palīdzību, lēmumu pieņēmēji ir patstāvīgā dialogā ar sabiedrību, cilvēki iesaistās sabiedrības un valsts dzīvē. LAMPA ir gan veids, kā mēs stiprinām demokrātiju Latvijā, gan demokrātiskas sabiedrības izpausme. Festivālā mēs svinam, nevis apšaubām demokrātiju, stiprinām, nevis vājinām tiesiskumu, diskutējam atklāti un godīgi, tostarp ar tiem, kas šobrīd vada Latvijas valsti un pieņem mums visiem tik būtiskus lēmumus.

Sarunu festivāla LAMPA misijas specifika salīdzinājumā ar citiem demokrātijas festivāliem

Sarunu festivāls LAMPA ir daļa no Eiropas ziemeļos notiekošo demokrātijas festivālu tīkla. Arī Lietuvai un Igaunijai ir savi festivāli. Iepazīstoties ar to misijas aprakstu, var redzēt, cik Baltijas valstu festivāliem ir daudz līdzīga:

- **Igaunijas festivāls Arvamusfestival.** Misija: atvērta, iedvesmojoša dažādu viedokļu un jaunu ideju tikšanās vieta, kur sāk dzīvot diskusijas un debates par svarīgiem jautājumiem. Tā mērķis ir pulcināt visas sabiedrības grupas, iedot cilvēkiem iespēju rīkoties (empower) un šādā veidā uzlabot diskusiju kultūru.
- **Lietuvas festivāls BŪTENT!** Misija: palīdzēt celt demokrātisku labklājības valsti, veicinot diskusiju, saskaņas un tolerances kultūru. Ikgadēja tikšanās, kur cilvēki apspriež svarīgus ar valsts attīstību saistītus jautājumus.

Visi trīs Baltijas valstu demokrātijas festivāli uzsver demokrātijas vērtību popularizēšanu, diskusiju kultūras veidošanu, kā arī dažādu cilvēku pulcināšanu tam, lai veidotu dialogu par sabiedriskiem un politiskiem jautājumiem. Tās tiecas piedāvāt telpu, kur var tikt pausti dažādi viedokļi.

Zakija Elvanga, fonda DOTS ilggadēja valdes locekle un sarunu festivāla LAMPA idejas iedvesmotāja, pirms dažiem gadiem piedāvāja septiņu punktu kritēriju sistēmu, kuru varētu izmantot, vērtējot dažādu demokrātijas festivālu ietekmi. Šos septiņus punktus var izmantot arī tam, lai precizētu festivālu misiju: ne visiem no šiem punktiem būtu jāattiecas uz visiem festivāliem. Zakijas Evangas piedāvātie septiņi kritēriji ir aplūkami zemāk tabulā.

Tabula Nr.1. Demokrātijas festivālu ietekmes vērtēšanas kritēriji.

Nr.	Kritērijs	Paskaidrojošie jautājumi	Vai attiecas uz festivālu LAMPA (organizētāju vērtējums)?
1.	Sabiedriskā līderība	Vai festivālā bija iespēja gūt iedvesmu? Vai bija iespēja satikt dažādus sabiedrības līderus? Vai kāds izrādīja līderību vai sajūtās iedvesmots tādu izrādīt?	Drīzāk jā
2.	Prieks un optimisms	Vai dalībnieki aizgāja no festivāla enerģizētāki un optimistiskāki? Vai festivāls veicina optimistisku un konstruktīvu domāšanu un sadarbību? Vai mēs fokusējamies uz risinājumu atrašanu? Vai svinam demokrātiju?	Drīzāk jā, bet nav svarīgākais kritērijs LAMPAs misijai
3.	Attiecības un vienlīdzība	Vai dalībnieki ir savstarpēji atšķirīgi? Vai visiem cilvēkiem ir iespēja šeit būt? Vai pēc festivāla ir samazinājusies distance starp mani kā pilsoni un sistēmu?	Drīzāk jā
4.	Inovācijas un risinājumi	Vai no festivāla radās kas jauns? Produkts? Politika? Projekts? Vai metodes bija inovatīvas un sadarbībā vērstas?	Drīzāk jā, bet nav svarīgākais kritērijs LAMPAs misijai
5.	Līdzdalība un dialogs	Vai demokrātijas festivāls ir iedvesma procesiem un dialogiem citos kontekstos? Vai jūs parunājāt ar kādu, kuru iepriekš nepazināt? Vai sarunas bija civilizētas? Vai festivālā ir dažādi formāti un skatuves?	Noteikti jā
6.	Ilgtspēja	Vai festivāls rāda paraugu tam, kā ilgtspējīgi rīkoties ar produktiem, ēdienu atlikumiem, atkritumiem? Vai festivāls veicina ilgtspēju? Vai ilgtspēja ir viens no dienaskārtības jautājumiem?	Drīzāk jā, bet nav svarīgākais kritērijs LAMPAs misijai
7.	Mācīšanās	Vai es dzirdēju kaut ko jaunu? Apguvu jaunu prasmī? Metodi? Vai es devos mājās un	Noteikti jā

		pamēgināju ko jaunu? Vai mana organizācija kaut ko pamainīja pēc festivāla? Varbūt sāka jaunu iniciatīvu? -	
--	--	---	--

Kā redzams, sarunu festivāls LAMPA ir pamatā par līdzdalību un dialogu, kā arī par mācīšanos. Tā misija daļēji aptver arī sabiedrisko līderību, distances samazināšanu un optimisma veicināšanu. Festivāla pamatā ir ilgtspējas apsvērumi, kā arī daudz iinovāciju un risinājumu, taču šie elementi neveido misijas kodolu.

Festivāla organizatoru pārdomas par katru no elementiem apkopotas zemāk.

Tabula Nr.2. LAMPAs organizatoru vērtējums par demokrātijas festivālu vērtēšanas kritēriju attiecināmību uz LAMPAs misiju.

Nr.	Kritērijs	Festivāla organizatoru viedokļi
1.	Sabiedriskā līderība	<p>"Es skatos uz LAMPAS kā platformas līderību. Pirmkārt, LAMPA mudina Latvijas sabiedrību uz augstāku uzvedības standartu komunikācijā, saziņā, sadarbībā. Otrkārt, LAMPA ir ik vienam. LAMPĀ ikvienam ir vieta nokļūt uz skatuves un caur LAMPAS skatuvi augt un mācīties kļūt par ekspertu vai sarunas moderātoru." [Ieva Morica, fonda DOTS izpilddirektore un LAMPAS direktore].</p> <p>"LAMPA ir jauno ekspertu atrašanas kalve. Statistiski gandrīz piecdesmit procenti [no runātājiem no pasākuma uz pasākumu] nomainās, nākot klāt ļoti daudziem jauniem runātājiem. Un mediji "stalko" šos runātājus, atrod jaunus ekspertus." [Egita Prāma, Fonda DOTS administratīvā direktore un LAMPAS programmas kuratore].</p> <p>"Mēs redzam kā jaunieši no festivāla brīvprātīgajiem izaug līdz pasākumu rīkotājiem. LAMPA ir jauno līderu kalve. Es varu galvot, ka pēc divdesmit gadiem nākamais premjers būs iedvesmojies no LAMPAS. Tā kā es iedvesmojos no avīzes "Ekrāns", viņš būs iedvesmojies no LAMPAS." [Irina Kuzņecova, LAMPAS komunikācijas un stratēģisko projektu vadītāja (2015-2023), fonda DOTS stratēģisko projektu vadītāja].</p> <p>"Mums ir svarīgi uzlikt uz sabiedriskās dienas kārtības visu jauno, kas ir būtisks Latvijai, Eiropai un pasaulei." [Ieva Morica, fonda DOTS izpilddirektore un LAMPAS direktore].</p>
2.	Prieks un optimisms	<p>"Viens no iemesliem, kāpēc mēs atbalstām LAMPU, ir tāpēc, lai veicinātu pozitīvas pārmaiņas sabiedrībā. Un tad, ja man cilvēks no reģioniem pēc tam pasaka, ka nemaz nezināja, cik ļoti šeit iederas, tad [ši pozitīvā pieredze] viņai dod stimulu savā kopienā turpināt darīt." [Zane Matesoviča, British Council pārstāvniecības Latvijā vadītāja].</p> <p>"LAMPA – tas ir brīdis, kad cilvēki, aktīvie Latvijas cilvēki, dabū spēcīgāku jaudu. Tas viņiem noder ikdienā un apliecina viņu darbu [nozīmi]. Pēc tam viņi aizbrauc atpakaļ pie savām kopienām, un viņiem atkal ir spēks un jauda." [Ieva Morica].</p>
3.	Attiecības un vienlīdzība	<p>"LAMPĀ daudzveidība ir svarīga. LAMPA ir vieta, kur dažādi viedokļi, dažādi cilvēki, organizācijas satiekas: veci, jauni, sievietes, vīrieši, lauki, pilsētas. Daudzveidība ir programmas veidošanas kritērijs, tas ir organizāciju atlases kritērijs." [Ieva Morica].</p> <p>"Visus šos deviņus gadus man par šo ir bijusi klusa sāpe. Man nav sajūta, ka mēs to daudzveidību esam ienesuši tādā apmērā, kādā es gribēt redzēt. Varbūt tur katru gadu [kāds runātājs] bišķi pamainās, bet kaut kādas robežas ir sasniegtas, - man nav sajūta, ka ir notikusi izlaušanās ārpus ierastajiem inteliģences pārstāvjiem." [Madara Ūlande, pirmā festivāla LAMPA satura veidotāju grupas dalībniece, šobrīd Swedbank pārstāve].</p> <p>"Dienmēģ sabiedrībai tomēr ir viedoklis, ka LAMPA ir tikai inteliģentiem. Savukārt, tad, kad cilvēks atbrauc, viņš saprot: "O, es te jutos labi!" Un to man saka daudzi</p>

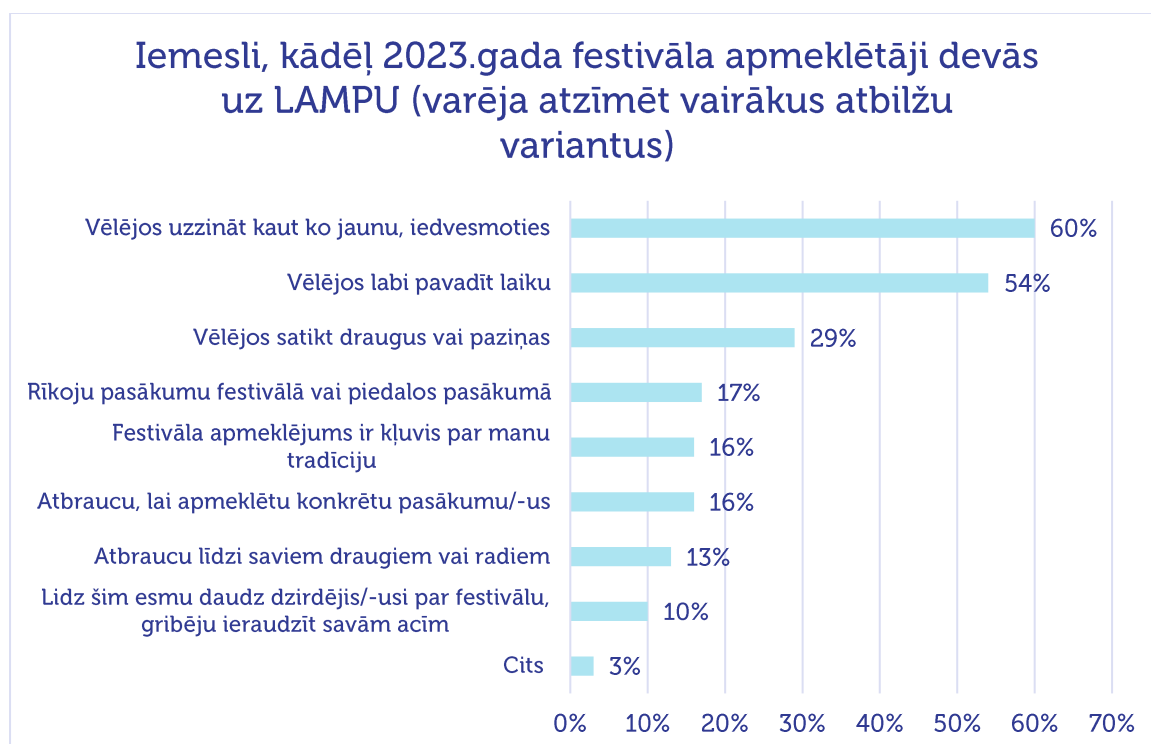
		<p>rīkotāji, kuri atveduši uz festivālu [sabiedrībā marginalizētu grupu pārstāvjus]. Taču viņi baidījās braukt dēļ tā radītā tēla." [Egita Prāma].</p> <p>"Es distances samazināšanu starp cilvēku un varu saredzu kā uzticēšanos, - manuprāt, satiekot cilvēkus tiešā, nepastarpinātā sarunā, samazinās plaša. Lai nu kur, bet LAMPA tiešām ir iespēja ļoti viegli piekļūt [citādi grūti sasniedzamiem] cilvēkiem." [Egita Prāma].</p> <p>"LAMPAI no pirmā gada ir svarīgi, ka piedalās arī politiskās partijas. Citreiz citi saka: 'Ai, nu, kam tas politiskais?' Nē, mēs vienmēr esam uzskatījuši, ka tā ir būtiska demokrātijas sastāvdaļa." [Egita Prāma].</p> <p>"Tieši tikpat ir tas, ka vara samazina savu attālumu līdz sabiedrībai – tas ir abpusējs process. Nevis tikai tas, ka tu kā festivāla apmeklētājs vari parunāt ar Aidi Tomsonu, bet arī tas, ka radio un televīzija ir tiešā saskarsmē ar savu lietotāju." [Lelde Troska, 2014.-2015.gadā brīvprātīgo koordinatore un kultūras programmas kuratore, Politīķu cepiena producente, no 2017.līdz 2022. gadam festivāla producente].</p>
4.	Inovācijas un risinājumi	<p>"Es domāju, LAMPA pati pat sevi ir inovācija Latvijas sabiedrībā. LAMPA ir radusi formātu, kā dažādās vietās var savstarpēji sarunāties, iedvesmojusi citus līdzīgus pasākumus... sarunu festivāla veidošanas kultūra ir radusies pēc LAMPAs." [Ieva Morica].</p> <p>"Es ļoti cīnos ar vārdu "inovācija", jo bieži vien mēs [Latvijā] inovējam inovācijas pēc, nevis jēgpilni. Svarīgāk, vai esi radījis kādu vērtību." [Egita Prāma].</p> <p>"[Inovācija ir arī] milzīga kolektīva veidošana viena kopējā labuma projekta ietvaros." [Lelde Troska].</p> <p>"Man šķiet, ka inovācija [festivāla LAMPA] vienmēr ir bijis kā rīks, lai sasniegtu lielākus mērķus.Darot pa vecam, tu nevari ar esošo finansējumu esošajos apstākļos tos sasniegt" [Madara Ūlande].</p> <p>"Bieži LAMPAI tiek pārmests par to, ka no parunāšanas nav jēgas, ka nav nekādu konkrēta risinājumu, uzlabojumu Latvijas sabiedrībā, likumos vai vienalga kaut kur citur. Man šķiet, ka konkrētu risinājumu meklēšana nav LAMPAs misija vai mērķis." [Lelde Troska].</p> <p>"LAMPA nav 'domburšovs', kur zvetē uz simts procentiem. Arī iepriekšējās [festivāla] virstēmas - cieņa, uzticēšanās – tas vairāk ir par sarunāšanos un saiknēm, kas veidojas festivālā, pēc tam pārnesoties kaut kur citur, varbūt kopējā projektā, bet ne obligāti." [Ģirts Poļikovs, bijušais radoši digitālās aģentūras "Armadillo" stratēģijas vadītājs, palīdzēja LAMPAI radīt vizuālo tēlu digitālajā vidē].</p>
5.	Līdzdalība un dialogs	<p>"Līdzdalība ir daļa no LAMPAs DNS. LAMPA ir pirmām kārtām tieši par līdzdalību." [Adriāna Kauliņa, Swedbank Komunikācijas pārvaldes korporatīvo attiecību vadītāja (līdz 2020. gadam)]</p> <p>"Mūsdienu digitālajā pasaulē, kur visi komunicē caur telefoniem, ir grūti līdzdarboties. LAMPĀ ir augsne, lai līdzdalība būtu iespējama" [Sindija Vilde, Chocolate Event dibinātāja un īpašniece, pirmajos divos gados LAMPAS producente, festivāla atmosfēras un teritorijas vizuālā noformējuma autore]</p> <p>"Tas, kas notiek LAMPĀ – ir viena milzīgā līdzdarbošanās, kur ikkatrs savā teltī rada ļoti jēdzīgus pasākumus." [Zane Matesoviča].</p>
6.	Ilgspēja	<p>"Mums bija piecas vērtības, ko mēs iedibinājām LAMPAS pirmajā gadā: 'kopā', uzticēšanās, prieks, ilgspēja, dažādība." [Ieva Morica].</p>

		<p><i>"Ilgospēja ir nevis stāsts par to, ko mēs darām, bet kas mēs esam. Tā ir tik neatņemama daļa no identitātes, ka par to vairs pat mērķtiecīgi nedomā, tu to vienkārši elpo."</i> [Madara Ūlande].</p> <p><i>"Pati LAMPA kā tāda [iemieso ilgospēju]. LAMPAS misija ir, lai mēs te labi dzīvotu, lai pēc mums labi dzīvotu un vēl ilgi labi dzīvotu. Savukārt ilgospēja, kas attiecas uz vides saudzēšanu, LAMPAI ir svarīga jau sen."</i> [Lelde Troska].</p>
7.	Mācīšanās	<p><i>"Simtiem, pat tūkstošiem cilvēku nezināja, kā rīkot pasākumus! LAMPA ir izkāpšana no komforta zonas. Mēs kopā arī mācāmies."</i> [Irina Kuzņecova].</p> <p><i>"Festivāls piedāvā iespēju nokļūt arī pie tādām zināšanām, kas tev iepriekš nešķita interesantas. Man šķiet milzīga pievienotā vērtība vienkāršai klīšanai pa festivālu un nokļūšana jaunās teltīs, pie jaunām zināšanām."</i> [Egita Prāma].</p> <p><i>"Svarīgas ir arī [LAMPĀ organizētās] darbnīcas, kur var iegūt prasmes, - sarunāšanās prasmes vai argumentēšanu."</i> [Egita Prāma].</p>

2. Kādēļ apmeklētāji un pasākumu rīkotāji izvēlas LAMPU?

Kā liecina 2023. gadā festivāla ietvaros veiktā apmeklētāju aptauja, tad svarīgākā motivācija festivāla apmeklētājiem doties uz LAMPU - iespēja uzzināt ko jaunu un labi pavadīt laiku. Aptuveni 17% no LAMPAs apmeklētājiem paši organizē vai piedalās kā dalībnieki kādā no pasākumiem.

Grafiks Nr.1. LAMPAs apmeklētāju motivācija doties uz festivālu.

Kādēļ rīkot pasākumu LAMPĀ?

Festivāla pasākumu organizētāju pamatmotivācija pieteikt kādu pasākumu ir aplūkojama zemāk redzamajā grafikā, kas veidots, balstoties uz 2023. gada oktobrī rīkoto aptauju, kurā piedalījās 88 pasākumu rīkotāji.

Kā redzams, pasākumu rīkotājiem dalība LAMPĀ pamatā ir par iespēju aktualizēt kādu konkrētu tēmu un/vai popularizēt savu organizāciju. Salīdzinoši visretāk piesauktās motivācijas ir projekta aktivitāšu īstenošana vai iespēja lobēt kādu sev svarīgu jautājumu klātesošajiem lēmumu pieņēmējiem. Vienlaikus arī šādas motivācijas nav pavisam retas – tās piesauc katrs piektais festivāla pasākumu rīkotājs.

Politisko partiju motivācija piedalīties sarunu festivālā LAMPĀ aplūkojama šī pārskata nodaļā par LAMPAs nākotnes dilemmām.

Līdzīga motivācija parādās arī tad, ja pielieto citu izpētes metodi – analīzi par 2023. gadā saņemtajiem pieteikumiem rīkot pasākumus uz fonda DOTS skatuvēm. Tur atrodama, piemēram:

- Vēlme **mainīt sabiedrības viedokli** par noteiktiem jautājumiem, piemēram, par skolotāju tēlu un profesiju, par atkarību no alkohola, par ēšanas traucējumiem.
- Vēlme **informēt un izglīt**ot par aktuāliem jautājumiem un izaicinājumiem, piemēram, par ilgtspējīgu attīstību, remigrāciju, darba tirgus izmaiņām, vēja enerģiju, mediāciju un citiem svarīgiem tematiem.
- **Diskusiju veicināšana par būtiskiem jautājumiem** un izaicinājumiem, kas skar gan individuus, gan sabiedrību kopumā, un **kopīgu risinājumu meklēšana** šiem jautājumiem.
- **Pieredzes un zināšanu apmaiņa** ar citiem festivāla dalībniekiem un apmeklētājiem, kā arī iespēja mācīties no citiem un gūt jaunas atziņas (tai skaitā starptautiska pieredzes apmaiņa).
- **Sadarbības veicināšana ar citām organizācijām**, ekspertiem un interesentiem, kā arī jaunu kontaktu veidošana un tīklošanās iespējas.
- **Organizācijas vai projekta popularizēšana** plašākai sabiedrībai, lai piesaistītu vairāk atbalstītāju un interesentu.
- **Komunikācija ar mērķauditoriju.**
- Profesionālās pilnveides un **attīstības iespējas** festivāla dalībniekiem.
- **Pozitīva tēla veidošana** organizācijai vai individuālam dalībniekam.

Vienlaikus, salīdzinot anketēšanas rezultātus ar pieteikumu tekstiem, redzams, ka pasākumu pieteicējiem patīk savos pieteikumos akcentēt jautājumu svarīgumu, taču salīdzinoši retāk pieteicēji atklāj, ka būtiski papildu mērķi ir, piemēram, sevis popularizēšana, jaunas auditorijas sasniegšana, kā arī sev svarīga jautājuma lobēšana. Kā redzams no anketēšanas rezultātiem, šie bieži vien ir nozīmīgi iemesli tam, kādēļ pasākums tiek rīkots tieši LAMPĀ un nevis kādā citā pasākumā. Iespējams, ka ir vērts pieteikšanās anketā uzdot jautājumus par šiem iecerētā pasākuma aspektiem, "normalizējot" arī šīs motivācijas un vairāk mudinot pasākuma dalībniekus pašiem savlaicīgāk padomāt kā savam pasākumam piešķirt papildu vērtību (lai, piemēram, būtu

ne tikai skarta sabiedriski svarīga tēma, bet arī uzaicināts piedalīties kāds lēmumu pieņēmējs un izskanētu kaut īsa informācija par to, kas īsti ir organizētājs).

Kādēļ pasākumu rīkotāji dažus gadus ir "izlaiduši"?

Aptaujājot pasākumu rīkotājus, mēģinājām saprast arī iemeslus, kādēļ dažkārt viņi tomēr nav piedalījušies konkursā par pasākuma rīkošanu festivālā. Visbiežāk minētie iemesli ir trīs:

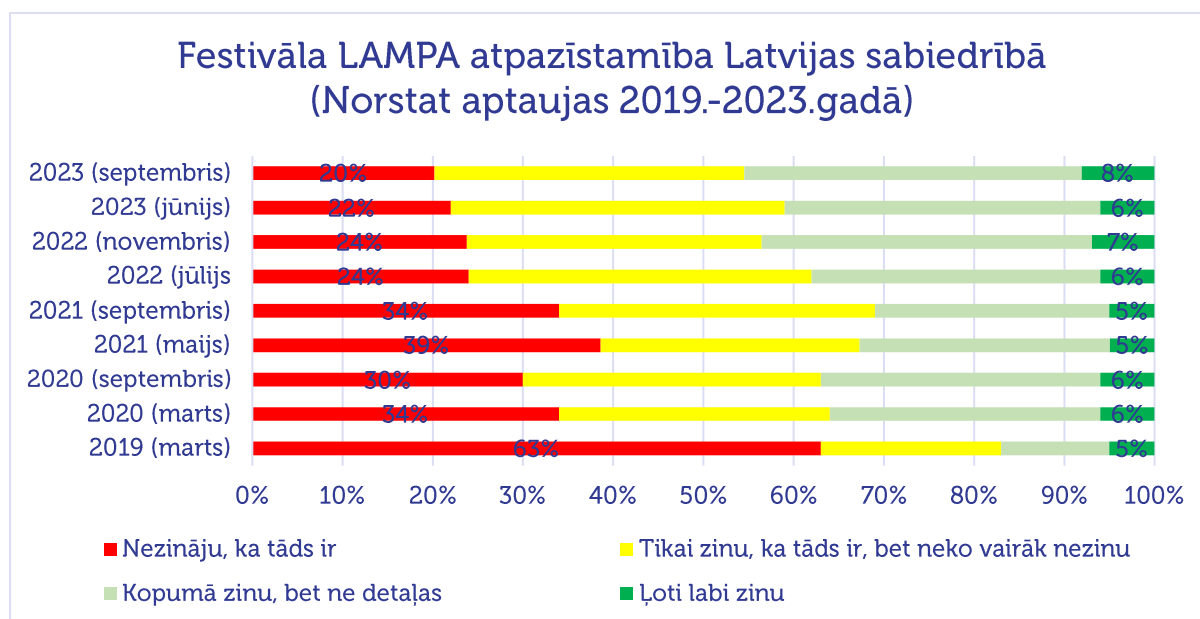
1. **Nesanāca – tajā laikā bija citi plāni.** Daudzi norādīja, ka festivāla datumi nesakrīt ar viņu personīgo vai darba grafiku, piemēram, festivāls notiek darba dienās, eksāmenu laikā vai arī vasaras atvaļinājuma laikā. Dažādi personīgi apstākļi, piemēram, ģimenes notikumi, bērnu piedzimšana, citi plānoti pasākumi un personīgās prioritātes, arī bija iemesls, kādēļ respondenti nevarēja apmeklēt festivālu.
2. Bieži iemesls bijis **finansiālo resursu trūkums**, kas nepieciešams pasākuma organizēšanai un dalībai festivālā, piemēram, transporta, ēdināšanas un nakšņošanas izdevumi, honorāri māksliniekiem, kā arī nepieciešamība piesaistīt finansējumu, lai atļautos noorganizēt pasākumu. Daži respondenti minēja arī grūtības, kas saistītas ar festivāla atrašanās vietu Cēsīs un nepieciešamību nokļūt festivāla norises vietā no citiem Latvijas reģioniem.
3. **Nebija laba pieteikuma vai tas neizturēja konkursu.** Dažādas organizācijas minēja, ka viņu pieteikumi nav tikuši apstiprināti (izturējuši konkursu), līdz ar to viņiem nav bijusi iespēja piedalīties festivālā. Daži respondenti norādīja, ka nebija pārliecināti par festivāla vai konkrētu pasākumu vērtību, vai arī viņiem nebija pietiekami interesantas un būtiskas diskusijas tēmas.

3. Svarīgākie rādītāji par festivālu

LAMPA ir kļuvusi par Latvijas sabiedrībā labi atpazīstamu festivālu – absolūtais Latvijas iedzīvotāju vairākums ir par sarunu festivālu dzirdējis un aptuveni pusei par LAMPU ir priekšstats.

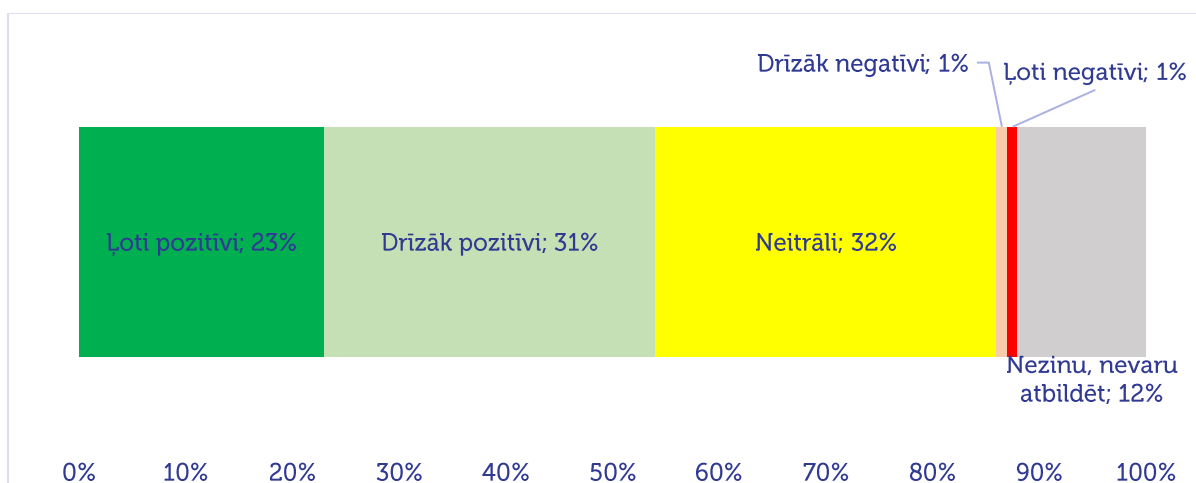
Fonds DOTS no 2019. gada marta sadarbībā ar pētījumu aģentūru “Norstat”, kas ir viens no festivāla *pro bono* sadarbības partneriem, veic sabiedrības aptauju par LAMPU, kur rāda, ka pakāpeniski samazinās to Latvijas iedzīvotāju skaits, kuri nezina pat par festivāla eksistenci (2023. gada februārī: 20% no Latvijas iedzīvotājiem).

Grafiks Nr.3. LAMPAs atpazīstamība Latvijas sabiedrībā.

No tiem Latvijas iedzīvotājiem, kuri zina par festivālu, skaidrs vairākums pozitīvi vērtē to, ka LAMPA Latvijā notiek (Norstat 2023. gada oktobra dati, atbildes uz jautājumu “kā Jūs vērtējat to, ka Latvijā notiek Sarunu festivāls LAMPA?”), tikai 2% no iedzīvotāju vērtējums ir negatīvs.

Grafiks Nr.4. LAMPAs novērtējums Latvijas sabiedrībā.

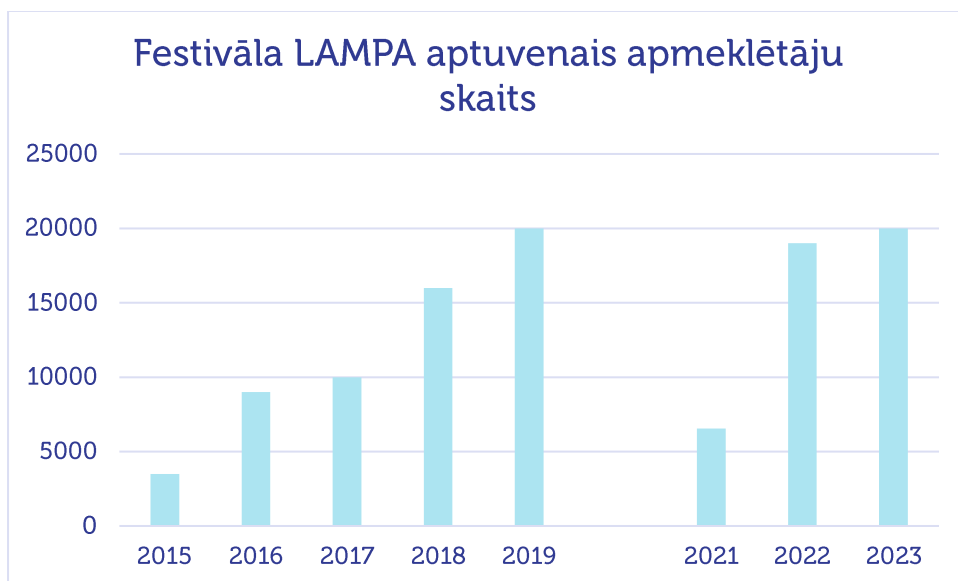
Kā liecina zemāk tabulā apkopotie dati (avots: "Norstat" aptaujas), caurmērā LAMPAs apmeklētāji katru gadu ir aptuveni 2% no Latvijas iedzīvotājiem vecuma grupā no 18 līdz 74 gadiem, 5% noskatās festivāla pasākumu video ierakstus, ap 9-12% par festivālu dzird no masu medijiem un/vai sociālajiem medijiem. Pakāpeniski samazinās Latvijas iedzīvotāju īpatsvars, kas LAMPAs aktualitātēm neseko līdzī (no 84% 2019. gadā līdz 69% 2022. gada jūlijā).

Tabula Nr.3. LAMPAs jaunie un regulārie apmeklētāji.

	2019 (marts)	2020 (marts)	2020 (septembris)	2021 (maijs)	2021 (septembris)	2022 (jūlijs)
Apmeklēju sarunu festivālu Cēsis jūnija beigās	3%	3%	2%	2%	2%	2%
Apmeklēju kādu citu „Lampas” pasākumu	1%	1%	0%	1%		1%
Jā, skatījos festivāla pasākumu video ierakstus	-	-	-	5%	5%	5%
Esmu par to ieguvis/-usi informāciju masu medijos	4%	9%	11%	5%	9%	12%
Esmu par to ieguvis/-usi informāciju sociālajos medijos	4%	8%	9%	5%	9%	12%
Nesekoju līdzī	84%	76%	69%	80%	74%	69%
Grūti pateikt/NA	3%	2%	5%	4%	1%	2%
Jā, piedalījos LAMPAS sarunu skolas nodarbībās	-	-	-	-	1%	
Jā, apmeklēju festivāla kopā skatīšanās vietu	-	-	-	-	0%	1%
Jā, skatījos festivāla pasākumu(s) tiešraides	-	-	-	-	4%	5%

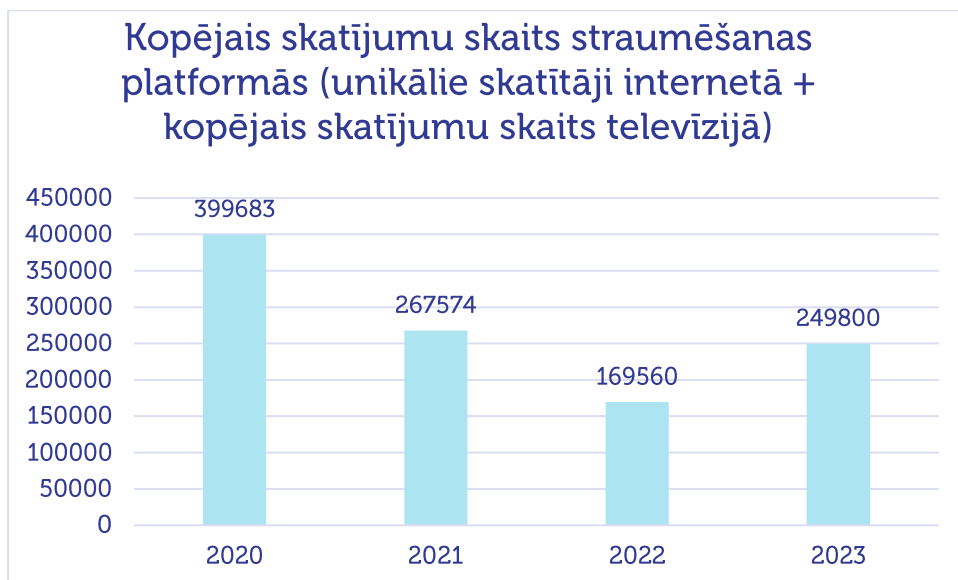
Festivāla organizētāju aprēķini par apmeklētāju skaitu liecina par strauju apmeklētāju skaita pieaugumu laika posmā no 2015. gada līdz 2019. gadam, tad pārrāvumu Covid-19 pandēmijas laikā (2020. gadā LAMPAS tika organizēta pamatā virtuālā vidē, 2021. gadā – izklaidēti dažādās Cēsu vietās) un stabilizēšanos pie aptuveni 20 000 apmeklētājiem 2022. un 2023. gadā.

Grafiks Nr.5. LAMPAs aptuvenais apmeklētāju skaits.

Papildus jārēķina arī skatījumu skaits straumēšanas platformās (gan internetā, gan televīzijā) – tas visaugstākais bija 2020. gadā, kad festivāls tika organizēts pamatā tiešraidē. 2023. gadā straumēšanas platformās LAMPAs saturs tika skatīts 249800 reizes. Straumēšanas platformās rēķināti tikai unikālie skatītāji.

Grafiks Nr.6. LAMPAs straumējumu skatījumu skaits.

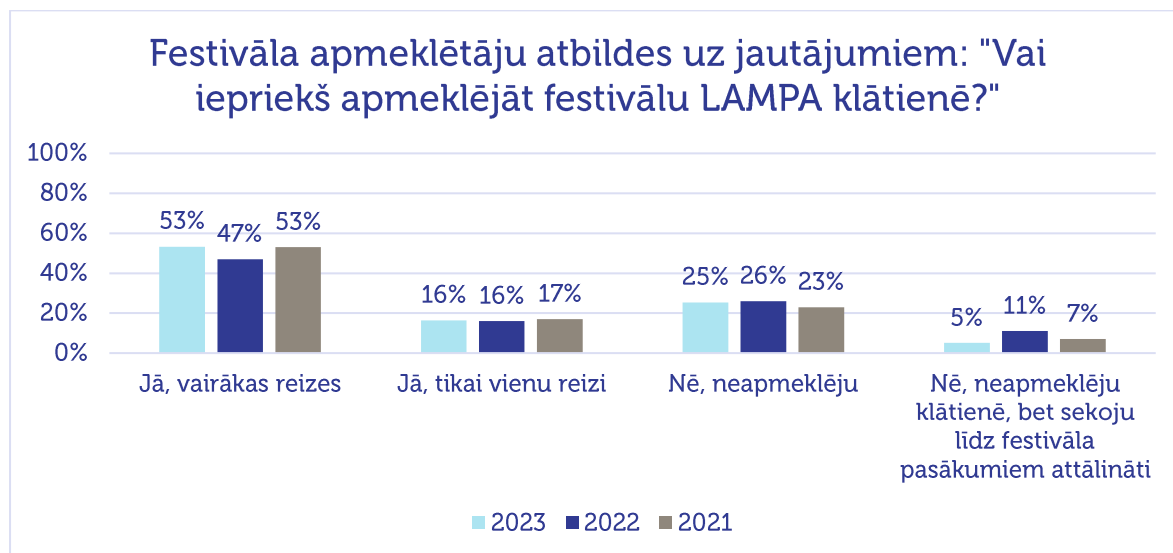

2021. gadā unikālu tiešsaistes skatītāju skaits bija 64 574 tūkstoši un TV24: 203 000.

Lai saprastu, kas ir festivāla apmeklētāji, festivāla organizētāji uzdod brīvprātīgiem veikt apmeklētāju anketēšanu, kuras metodoloģiju 2018. gadā uzstrādājuši festivāla rīkotāji sadarbībā ar socioloģi Elīnu Ozoliņu. Festivāla apmeklētāji pilda aptauju arī tiešsaistē, nonākot tajā caur LAMPAS mobilo lietotni, mājaslapu vai sociālajiem tīkliem. Pētījumu aģentūra "Norstat" vēlāk veic

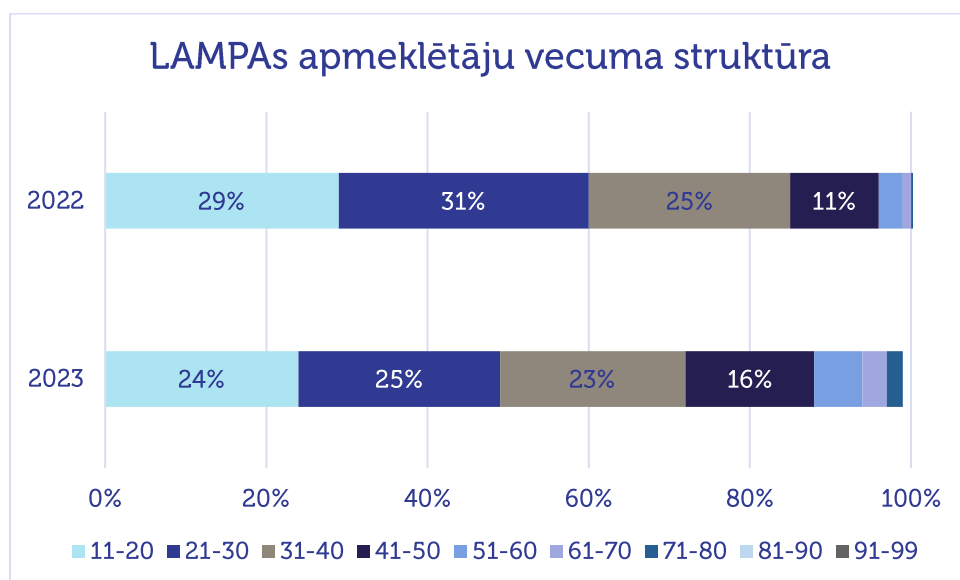
šādi iegūto datu analīzi. Šādi iegūtie dati liecina, ka katru gadu aptuveni puse no LAMPAs apmeklētājiem ir regulārie apmeklētāji – proti, festivālu apmeklē vairākas reizes. Trešā daļa – ierodas pirmo reizi, no kuriem daļa ir sekojusi līdzī pasākumam attālināti, bet ne reizi nav bijuši klātienē.

Grafiks Nr.7. LAMPAs regulārie un pirmās reizes apmeklētāji.

LAMPA šobrīd izteikti ir jaunāko paaudžu festivāls – cilvēki vecumā līdz 30 gadiem veido pusi no apmeklētājiem. Festivālā maz ir apmeklētāju vecumā no 50 gadiem.

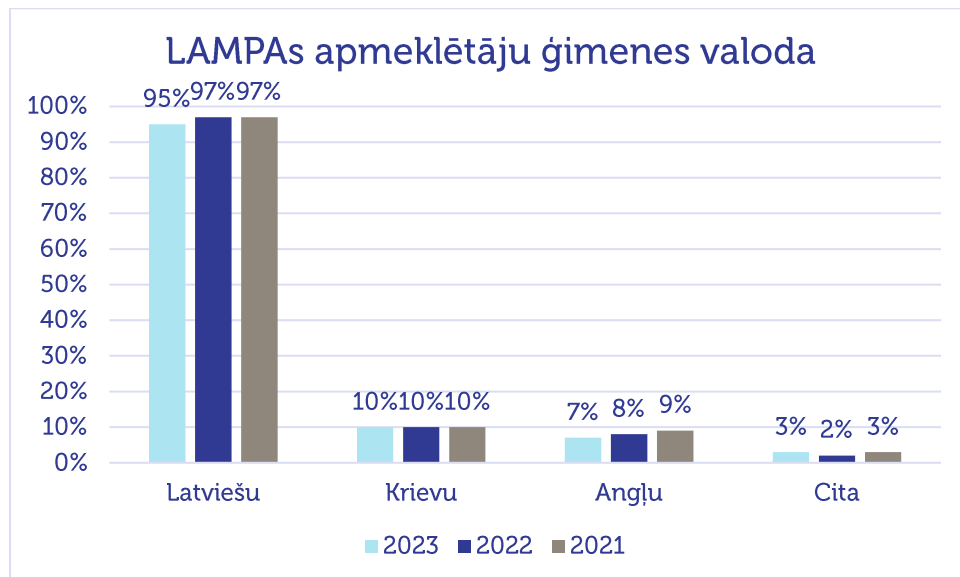
Grafiks Nr.8. LAMPAs apmeklētāju vecuma struktūra.

LAMPU apmeklē cilvēki, kuri ģimenēs runā latviešu valodā vai dažādu valodu kombinācijās (piemēram, latviešu un krievu, latviešu un angļu). Salīdzinot ar krieviski runājošo pārstāvību

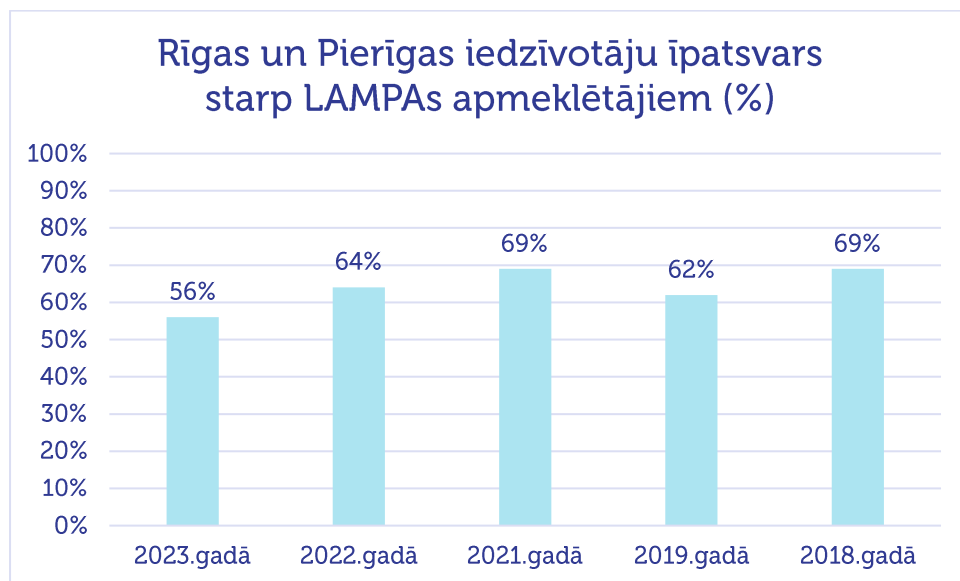
Latvijas sabiedrībā kopumā, festivālu apmeklē maz apmeklētāju, kuri ģimenē runā tikai krievu valodā.

Grafiks Nr.9. LAMPAs apmeklētāju ģimenes valodas.

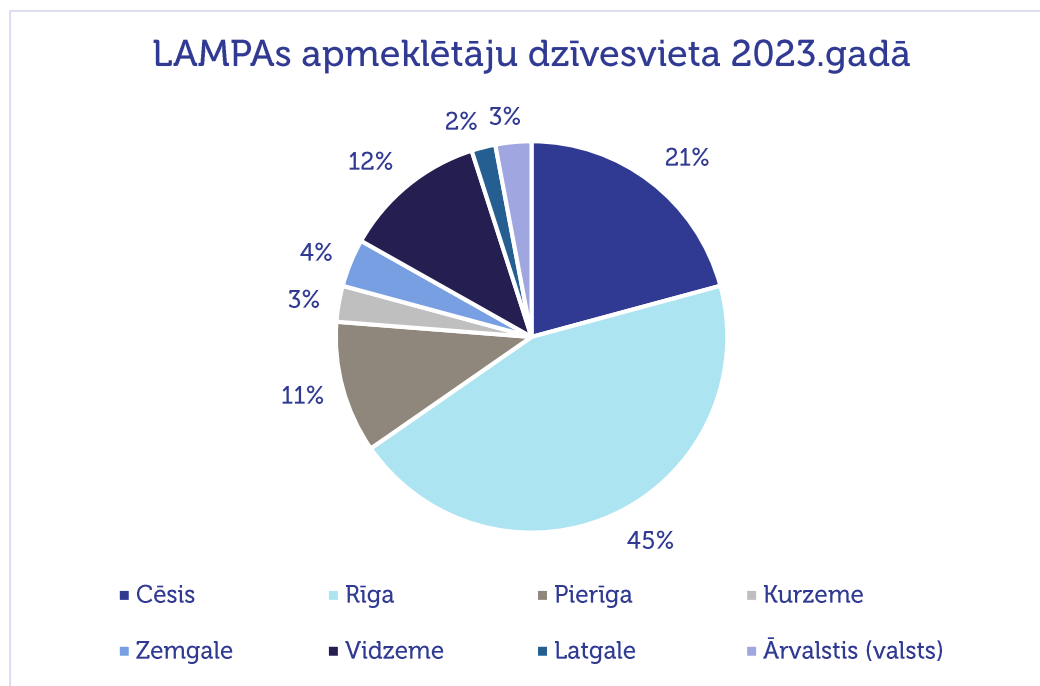
Festivāla organizētāju ievāktie dati no 2019.-2023. gadam liecina, ka katru gadu aptuveni puse no LAMPAs apmeklētājiem ir rīdzinieki, vēl 10-12% brauc no Pierīgas. 2023.gadā gan rīdzinieku un pierīdzinieku īpatsvars LAMPAs apmeklētāju vidū jūtami samazinājās, festivāla apmeklētājiem kļūstot reģionāli daudzveidīgākiem.

Grafiks Nr.10. Rīdzinieki un pierīdzinieki starp LAMPAs apmeklētājiem (procentuālais īpatsvars).

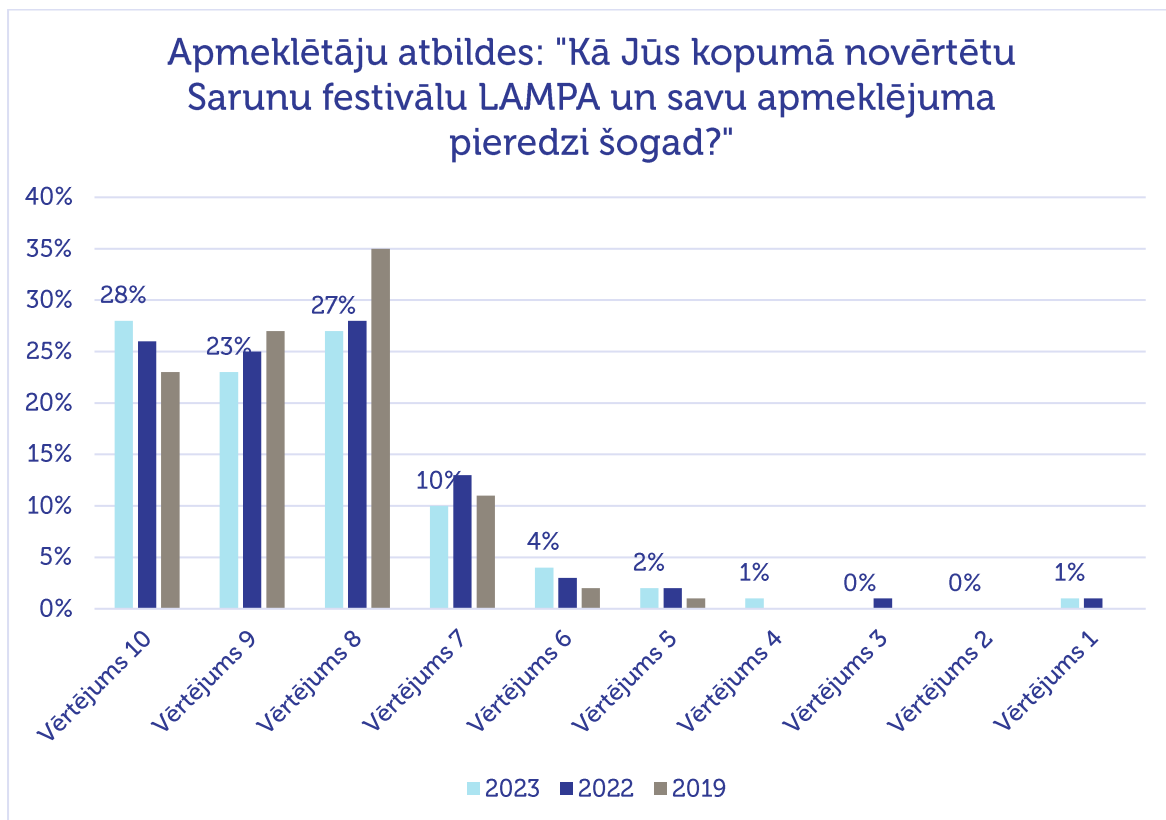
2023. gadā organizētā apmeklētāju aptauja liecina, ka 21% no festivāla apmeklētājiem ir vietējie Cēsu iedzīvotāji, papildus 11% brauc no tuvākajām pašvaldībām (Vidzemē). Laika gaitā vidzemnieku pārstāvniecība festivālā ir palielinājusies, kas nozīmē, ka LAMPA ir kļuvusi arī par reģioni svarīgu festivālu. No citiem reģioniem apmeklētāju ir maz: 4% no Zemgales, 3% no Kurzemes, 2% no Latgales. Aptuveni 3% no festivāla apmeklētājiem ir ārvalstnieki.

Grafiks Nr.11. LAMPAs apmeklētāju dzīvesvieta.

LAMPAs apmeklētāji ļoti augsti novērtē festivālu un savu pieredzi festivāla laikā. 10 ballu skalā visbiežākie vērtējumi ir 10, 9 un 8 balles. Ļoti reti kurš festivāla apmeklētājs savu pieredzi novērtējis ar zemāku vērtējumu kā 7.

Grafiks Nr.12. LAMPAs apmeklētāju festivāla pieredzes vērtējums (rādītāji ar konkrētām vērtībām attiecas uz 2023.gadu).

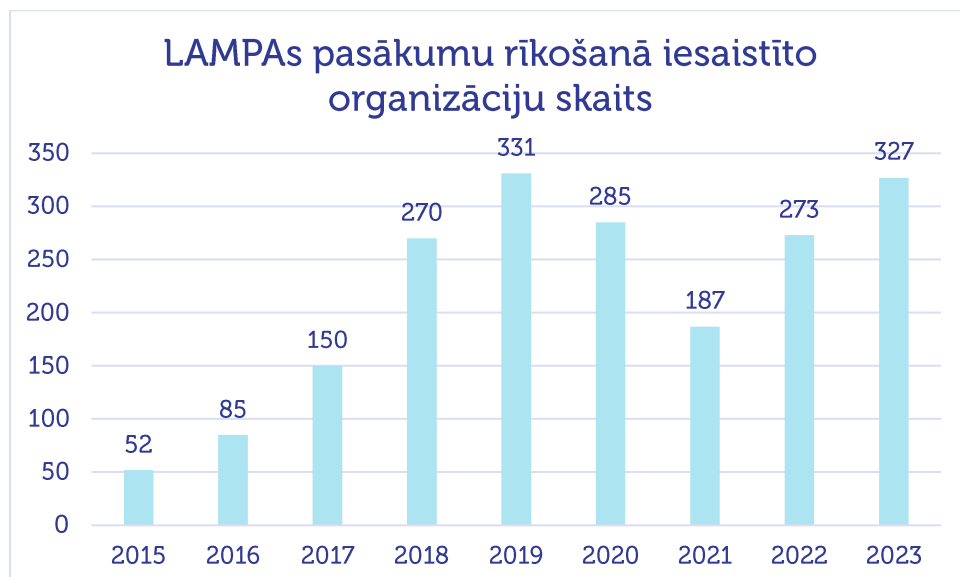
Katru gadu festivālā ir atšķirīgs pasākumu skaits. Vismazākais tas bija pirmajā gadā – tikai 50, vislielākais 2019. gadā – 407.

Grafiks Nr.13. Pasākumu skaits festivālā LAMPA.

No gada uz gadu mainās arī pasākuma rīkošanā iesaistīto organizāciju skaits – pēdējos gados tādu ir caurmērā 300, kas ir sešas reizes vairāk nekā festivāla pirmajā gadā.

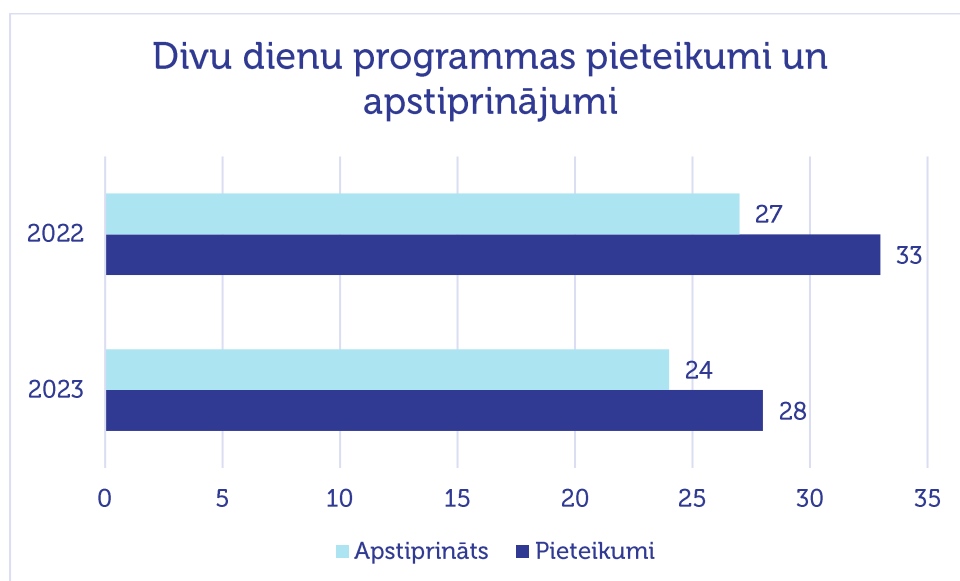
Grafiks Nr.14. Festivāla rīkošanā iesaistīto organizāciju skaits.

Lai iegūtu iespēju organizēt pasākumus sarunu festivālā LAMPA, ir jāiztur konkurss. Konkurss pēdējos gados tiek rīkots gan uz iespēju izveidot savu telti/skatuvi uz abām festivāla dienām (rīkojot šajā teltī dažādus pasākumus), gan uz atsevišķu pasākumu rīkošanu.

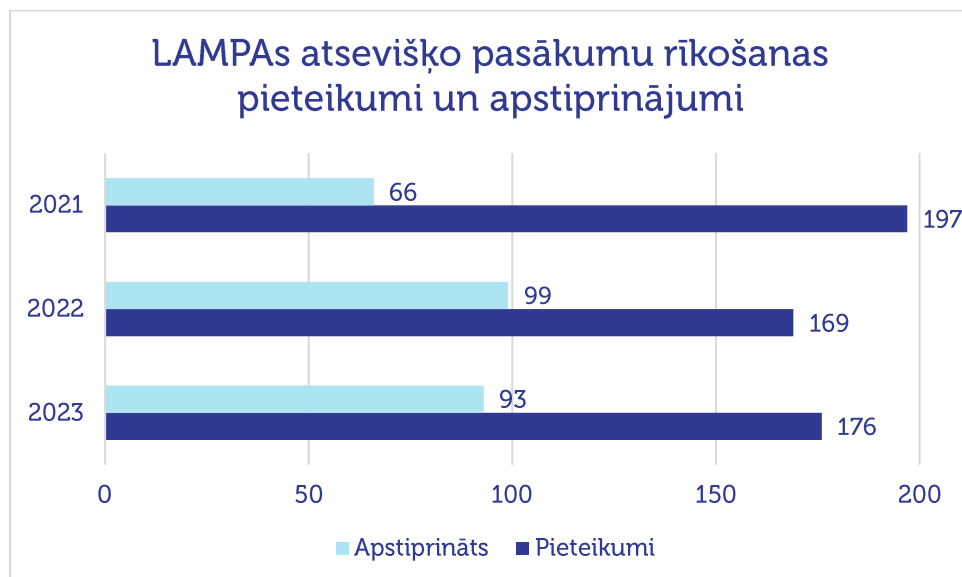
Uz divu dienu programmas īstenošanu konkurss ir salīdzinoši zems – tā 2023. gadā no 28 pieteikumiem tika apstiprināti 24.

Grafiks Nr.15. Konkurss uz divu dienu programmu.

Toties konkurss organizēt pasākumus uz LAMPAS piedāvātajam skatuvēm ir lielāks: dažos gados tiek apstiprināts katrs otrais un dažos gados – katrs trešais pieteikums.

Grafiks Nr.16. Konkurss uz atsevišķa pasākuma rīkošanu.

Pasākumu rīkotāju apmierinātība ar dalību festivālā ir ļoti augsta – atbilstoši viņu atbildēm anketās pēc festivāla, tā ir caurmērā 9 balles no 10.

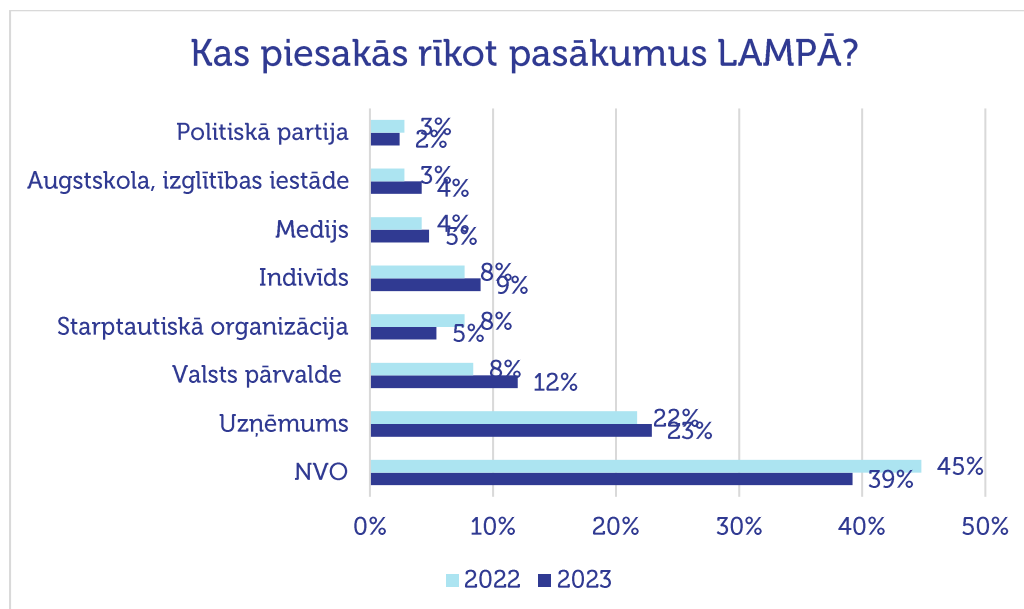
Grafiks Nr.17. Pasākumu rīkotāju apmierinātība ar festivālu.

Lai gan par festivālu ir izplatīts priekšstats, ka pasākumus tajā rīko gandrīz tikai nevaldības organizācijas (NVO), tā nav taisnība. NVO rīkoti pasākumi ir aptuveni 40-45% no LAMPAS satura. Katrs piektais pasākumu organizētājs ir uzņēmums, katrs desmitais – indivīds vai valsts pārvaldes

iestāde. Tāpat LAMPĀ var pieredzēt arī starptautisku organizāciju, mediju, augstākās izglītības iestāžu un partiju rīkotos pasākumus.

Grafiks Nr.18. Pasākumu rīkotāji.

Salīdzinoši maz LAMPĀ pasākumus organizē **politiskās partijas**. 2023. un 2022. gadā pasākumus rīkoja tikai četras Latvijas partijas. Izņēmums bija 2018. gads, kad rudenī notika Saeimas vēlēšanas. 2018. gadā festivālā tika organizēta "Politiskā arēna", kurā ar savām teltīm piedalījās 7 partijas.

Lielākoties LAMPAS pasākumi notiek **latviešu valodā**. Otra biežākā festivāla valoda ir angļu (2023.gadā tika organizēti 23 pasākumi angļu valodā). 2023.gadā viens pasākums tika rīkots krieviski un viens ukraiņiski. Iepriekšējos pasākumos krievu valodā rīkotu pasākumu bija vairāk: no 4 līdz 10, festivāla rīkotājiem mērķtiecīgi uzrunājot arī krieviski runājošos rīkotājus pieteikt pasākumus un reklamējot festivālu arī plašsaziņas līdzekļos, kuri strādā krievu valodā.

2023.gadā 34 pasākumiem bija zīmju valodas atbalsts.

Piecas biežākās tēmas, par kurām LAMPĀ no 2021. līdz 2023. gadam tikuši organizēti pasākumi ir:

1. Valsts un sabiedrība (143 pasākumi 2023. gadā),
2. Ar cilvēku saistītās tēmas (120 pasākumi 2023. gadā),
3. Kultūra un prāta atpūta (54 pasākumi)
4. Finanšu un ekonomika (50 pasākumi)
5. Vide un ilgtspēja (45 pasākumi).

Salīdzinoši daudz pasākumu ir arī par izglītību, drošību un tieslietām, kā arī Eiropu un pasauli. Pēdējos gados pieaug pasākumu skaits, kas veltīts tehnoloģijām un medijiem.

Šajos pasākumos piedalās daudzi simti runātāju. 2023. gadā tādu bija 1070, 2022. gadā – 964.

Par spīti salīdzinoši zemaī politisko partiju kā pasākumu rīkotāju pārstāvībai festivālā, festivālā kā runātāji/dalībnieki piedalās ļoti daudz politisko amatpersonu. Piemēram, 2023. gadā Ministru

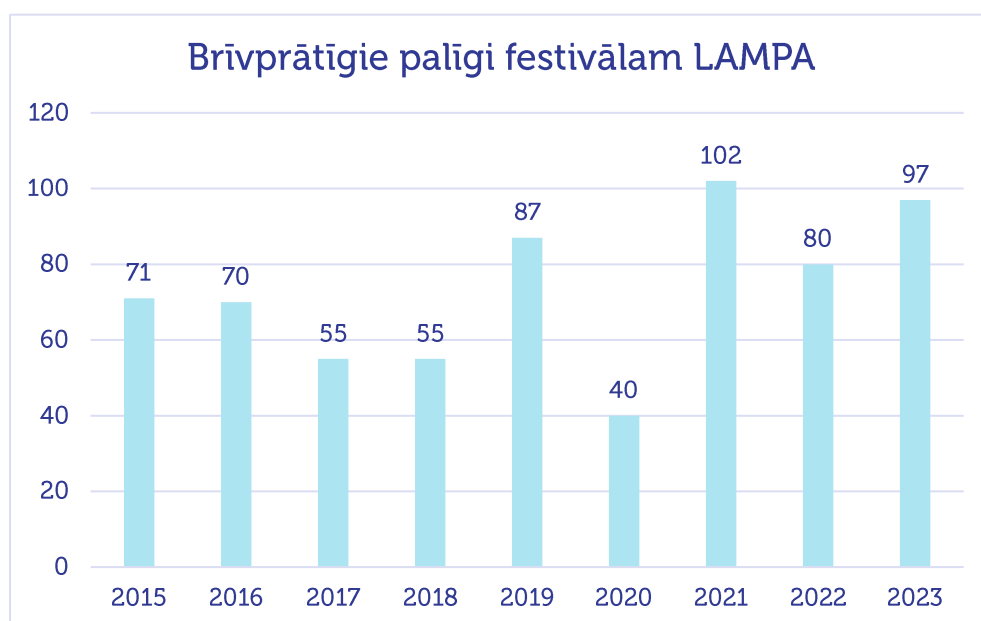
kabinetu kā dalībnieki dažādos pasākumos pārstāvēja premjerministrs un 9 ministri (2022. gadā – 8, 2021. gadā – 7).

Saeimu kā runātāji/dalībnieki pārstāvēja 27 deputāti (2023. gadā; 2022. gadā – 24). Līdzās Cēsu novada domes priekšsēdētājam, 2023. gadā festivāla oficiālajā programmā bija arī 7 citu novadu un valstspilsētu mēri.

Papildus politiķiem festivālu apmeklēja arī citas augstas amatpersonas, piemēram, augstākā ierēdniecība, tieslietu sistēmas un neatkarīgo iestāžu vadība, 2023. gadā kā runātāji piedalījās 18 augstas nepolitiskas amatpersonas (2022. gadā: 27).

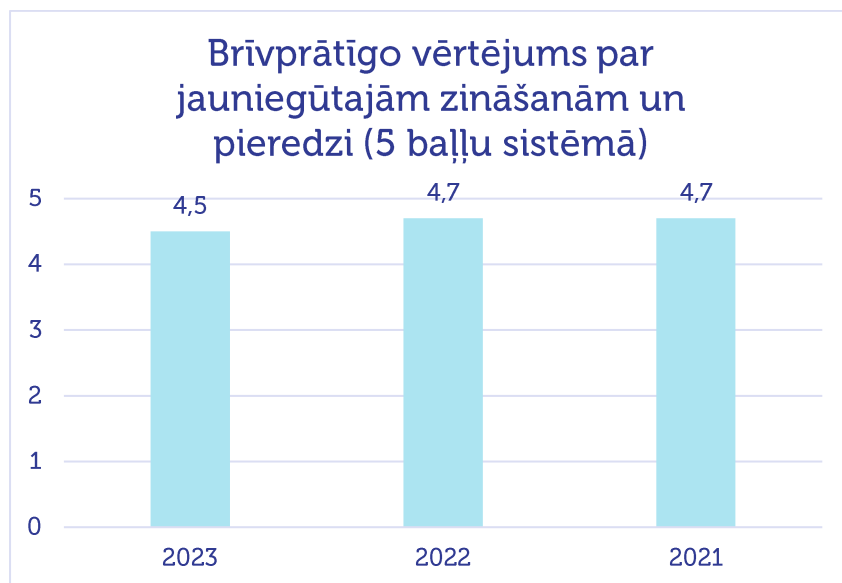
Festivālu nebūtu iespējams noorganizēt bez brīvprātīgo atbalsta. Katru gadu šādu brīvprātīgo ir caurmērā 80.

Grafiks Nr.19. LAMPAs brīvprātīgo skaits.

Katru gadu pēc festivāla brīvprātīgie aizpilda novērtēšanas anketu, kas rāda, ka ne tikai festivālam ir ieguvums no brīvprātīgajiem, bet brīvprātīgie arī gūst labumu no dalības festivālā – iegūtās zināšanas un pieredzi brīvprātīgie caurmērā vērtē ar 4 vai 5 ballēm no 5.

Grafiks Nr.20. LAMPAs brīvprātīgo vērtējums savai pieredzei.

4. LAMPAs paliekošā ietekme

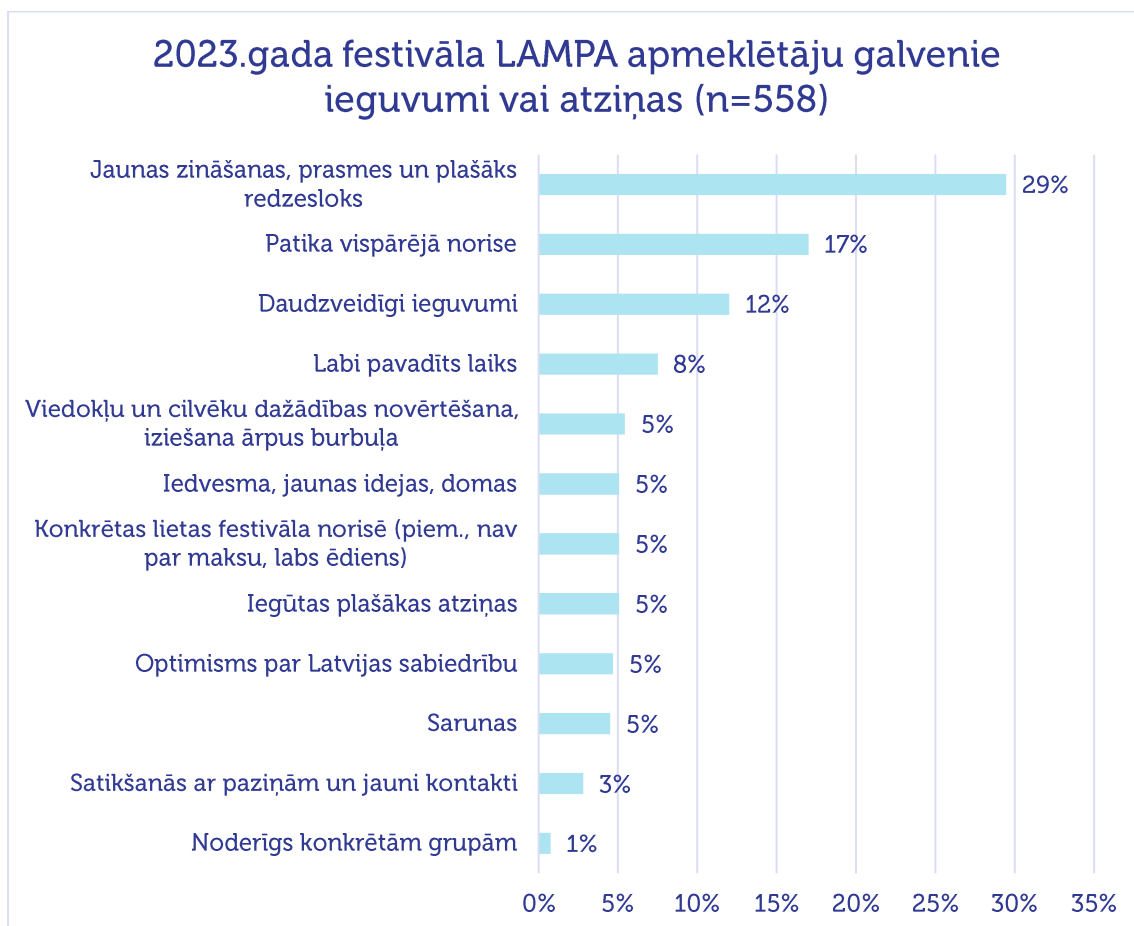
Vai dalībai LAMPĀ kā pasākuma rīkotājam, dalībniekam vai apmeklētājam ir kāda paliekošāka ietekme? Lai atbildētu uz šo jautājumu, 2023. gada oktobrī tika veikta pasākumu rīkotāju aptauja, kā arī noorganizētas četras fokusgrupas gan ar rīkotājiem, gan ar biežākajiem apmeklētājiem. Aptauja liecina, ka LAMPAs ietekme galvenokārt ir uz kādas svarīgas tēmas popularizēšanu, kā arī uz noderīgu kontaktu iegūšanu. Salīdzinoši bieži festivāls ļauj iegūt jaunas prasmes vai zināšanas, kā arī iedvesmo uz jaunām idejām, kuras vēlāk tiek realizētas. Dažkārt, pateicoties LAMPai, notiek izmaiņas iestāžu darbā vai tiek pieņemti jauni politiski lēmumi.

Grafiks Nr.21. LAMPAs ietekme pasākumu rīkotāju redzējumā.

Arī LAMPAs apmeklētāju aptaujā (festivāla norises vietā) tiek uzdots jautājums par galveno ieguvumu vai atziņu no dalības festivālā. Tā kā daļa dalībnieku aptaujāšanas brīdī tikai ierodas uz festivālu, tad ne visi šo ieguvumu spēj uzreiz noformulēt. 2023. gada aptaujā uz šo jautājumu skaidri spēja atbildēt 558 no aptaujātajiem 950 apmeklētājiem (59%). Viņu atbildes ir apkopotas grafikā zemāk.

Grafiks Nr.22. Ieguvums no festivāla LAMPA apmeklējuma apmeklētāju redzējumā (2023.gada aptauja).

Kā redzams, festivāla apmeklētāji visbiežāk uzsver to, ka, pateicoties LAMPai, ieguvušu jaunas zināšanas, prasmes vai paplašinājuši savu redzesloku. Taču arī citi ieguvumi – piemēram, iedvesma, saskarsme ar viedokļu daudzveidību, piedalīšanās sarunās, lielāks optimisms par Latvijas sabiedrību – ir svarīgi.

4.1 Svarīgu tēmu aktualizēšana

Sarunu festivāls LAMPA pieļauj tādas tēmas vai to pasniegšanas formātus, kurus grūti iztēloties kādā citā vidē. Lūk, piemēram, Lienas Valdmanes, Eiropas Kustības Latvijā ģenerāldirektora un regulāras festivāla apmeklētājas novērojumi: *“Man visspilgtāk atmiņā ir stends, kurā iekšā bija cilvēks, kurš varēja būt inficēts ar HIV. Ejot garām, bija iespēja viņam paspiest vai nepaspiest roku. Tā bija viena no spēcīgākajām [festivāla] pieredzēm! LAMPA ir vieta, kur tiek atļauti vistrakākie formāti. Formāts, ka pēkšņi ir no kastes izbāzta roka citur neiederētos: es neietu uz konferenci, kur būtu kaut kas tāds. LAMPA ir, manuprāt, tā vieta, kur par problēmām ļauj runāt provokatīvāk un kinestētiskāk.”* [fokusgrupa 1].

LAMPĀ iederas arī sarunas, kuras Latvijas sabiedrībā ir jaunas: *“Cienpilna izturēšanās pret kurjeriem. Mēs ļoti mērķtiecīgi izmantojam LAMPU kā platformu, lai runātu par šo problēmu, proti, kā cienpilni izturēties pret cilvēkiem, kuri mūs ikdienā apkalpo – pārdod mums tomātus un atved to ilgi kāroto cepuri vai ziemas jaku. Šķiet, ka kaut kādā brīdī rimās tā negatīvā šļūra, ko mēs*

saņēmām gan ikdienā, sevišķi klientu servisa cilvēki, kas izgāja vispār ellei cauri tai [Covid-19] laikā. Vai es to varu asociēt tikai ar LAMPU? Tas būtu pārāk spēcīgi teikts, bet notiekti kaut kādu ietekmi tas [dalība festivālā] atstāja." [Jānis Andžāns, "Omniva" pārstāvis, fokusgrupa 1].

No citām pasākumu rīkotāju pieminētajām tēmām, kuras konkrētajam organizatoram būtu sarežģītāk pieteikt citos pasākumos – lībiešu tēmas (LU Lībiešu institūts), dzimumu līdztiesība bērnu auditorijai (Sieviešu sadarbības tīkls), nemitilitāri draudi (ASV vēstniecība Latvijā).

*"Man no pēdējās LAMPAS ļoti palikusi atmiņā Aigas Veckalnes saruna par **nebināro dzimti**, skatoties no valodnieka un tulkotāja skatpunkta. Tā bija ļoti drosmīga diskusija, kaut kādā ziņā rezonē ar to seksuālās audzināšanas materiālu, par kuru šobrīd ir asas diskusijas. Pārsteidza tas, ka diskusijā bija ļoti daudz cilvēku un tika runāts par jautājumiem par kuriem Latvijā vai nu kautrējas vai neuzdrošinās runāt."* [Sigita Ķirse, regulāra LAMPAs apmeklētāja, fokusgrupa 1].

LAMPAs pasākumos pieteikto tēmu aktualitāti ir novērtējuši arī pasākuma apmeklētāji. Lūk, piemēram, divas atsauksmes par svarīgākajām atziņām pēc LAMPAs (no pasākuma apmeklētāju novērtēšanas anketām 2022.gadā):

- *"**Mentālās problēmas un seksualitātes tēmas** ir ļoti par maz cilātas, un bija prieks dzirdēt no kompetentiem cilvēkiem jaunāko informāciju un aktualitātes par šo Latvijā."*
- *"Tēmas parasti ir ļoti interesantas un aktuālas, par konkrēto jautājumu atklāj jaunus aspektus. Piemēram, **šogad LGBT tēma**. Tā mani neskar, bet es šo jautājuma nozīmību vienkārši ieraudzīju. Tas vairo saprašanu, pieņemšanu."*

Dažkārt LAMPAs norises laiks un interaktīvā vide ir iespēja tēmu paspēcināt ar nepastarpinātu komunikāciju: *"Mēs piedāvājam LAMPAs auditorijai uzdot jautājumus un diskutēt ar cilvēkiem no Ukrainas. Tagad tā ir 'plašas pieejamības prece', bet tolaik **nebija tik daudz iespēju sabiedrībai satikt "dzīvu ukraiņu" un tieši pajautāt, kas īsti notiek.**"* [Elīna Lange-Ionatamišvili, Baltijas-Melnās jūras alianse pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].

LAMPĀ pieteiktajai tēmai Latvijas sabiedrībai nav jābūt jaunai; dažkārt rīkotais pasākums paspēcina, iedod jaunas šķautnes jau ilgāku laiku diskutētai tēmai. Lūk, trīs piemēri:

- *"2019. gadā mums [Tiesībsarga birojam] bija **diskusija par eitanāziju** – par, pret. Diskusija bija plaši apmeklēta, kas man šķita pārsteidzoši, jo par eitanāzijas jautājumu ir jau runāts sabiedrībā. Tomēr interese telti bija ļoti liela, - pat nebija, kur apsēsties."* [Santa Tivaņenkova, Tiesībsarga biroja pārstāve, fokusgrupa 2].
- *"Mums ir bijusi pieredze pievērst, pastiprināt sabiedrības uzmanību kādam konkrētam jau apspriestas problēmas aspektam. Piemēram, 2022. gadā tā bija diskusija uz lielās skatuves par **karu mūsu makos**, kur pievērsām uzmanību pieaugošām energoresursu cenām, to ietekmi uz mājsaimniecībām, šo jautājumu apspriežot ar politiķiem un ekspertiem."* [Jeļena Ābola, Eiropas Komisijas pārstāvniecības Komunikācijas nodaļas vadītāja, fokusgrupa 3].
- *"Ar mūsu pasākumos celtajiem izglītības satura jautājumiem, mēs visu laiku esam bijuši priekšā tam, kas izglītības nozarē pēc tam notiek. **Vienā reizē mēs aktualizējām pārmaiņas mācību pieejās, pēc tam vēlāk skolās tika ieviesta kompetenču pieeja.** Vienā pasākumā runājām par direktoru pieredzes stāstiem un skolu organizācijas kultūras mainīšanu, tagad [plašāk izglītības nozarē] tiek runāts par skolu kā par mācīšanās organizāciju."* [Oskars Kaulēns, daudzu pasākumu organizators, fokusgrupa 3].

LAMPĀ dažkārt tiek apspriesti jautājumi, kuriem plašāka publicitāte un nonākšana politiskā dienas kārtībā vēl gaidāma; tādā nozīmē trāpīgs ir Jorena Dobkeviča, organizācijas "New East" vadītāja, apzīmējums: *"LAMPĀ ir kā **smilšskaste vizionārisma**."* [Jorens Dobkevičs, biedrības "New East" vadītājs, fokusgrupa 4]. Šis vērtējums arī sasauca ar kāda 2019.gada festivāla apmeklētāja atstāto atsauksmi: *"**Lampā spējam runāt par lietām, kuras ikdienā nespējam aktualizēt un kas vēl nav populāras.**"*

Dažkārt lielākā pievienotā vērtība no tēmas LAMPĀ pat nav tik daudz pati tēmas pacelšana vai popularizēšana, bet gan tas, ka organizētājs, sevišķi iestāde vai uzņēmums, ir atteicies no sākotnējās ieceres sarīkot diskusiju diskusijas pēc vai tikai sevis popularizēšanai. Proti, iet ārpus savas komforta zonas un sāk rēķināties ar plašākas sabiedrības vajadzībām un interesēm. Raksturīgs ir šis pieredzes stāsts no Valsts kancelejas: *“Dalība LAMPĀ katru gadu ir bijis liels izaicinājums, kā valsts pārvaldes iestādes vest zem viena lietussarga un aicināt diskutēt par tiešām būtiskām tēmām, izcelt sarežģītus, aktuālus rīcībpolitikas jautājumus; vienmēr neliela ciņa ir bijusi ar iestāžu vēlmi uztver festivālu kā ‘skatlogu’, kur izrādīt lietas, kas ir interesantas viņiem, nevis meklēt tēmas, kas rūp iedzīvotājiem. Izrādās - valsts iestādēm ir aizvien jāmācās sadarboties lielāka labuma, mērķa vārdā, ka nevar būt tikai ‘savas intereses’”.* (Valsts kancelejas pārstāves atbilde uz anketu).

Tāpat savu īpašo telšu organizētāji paši mācās no pasākumiem, kuri pie viņiem notiek: *“Pēdējos gadus mēs [Swedbank] aktualizējam ilgtspējas tēmu. Piecus, sešus pasākumus mēs [savā teltī] taisām kā Swedbanka - aktualizējam savas tēmas, - un atlikušos ‘laika slotus’ mēs izkonkursējam, dodam iespēju nevalstiskajām organizācijām uz tiem pieteikties bez dalības maksas. Tas mums kā organizatoriem ļauj paskatīties uz ilgtspēju drusku ar partneru acīm, kā arī paskatīties uz tām tēmām, kas varbūt bankai ne tik ļoti pietāv.”* [Ginta Bormane, Swedbank pārstāve, fokusgrupa 3].

4.2 Iespēja runāt ar “saviem” cilvēkiem un arī izkāpt no burbuļa

Daudziem LAMPAs festivāla pasākumu organizētājiem dalība LAMPĀ ir veids, kā viņi runā ar savu auditoriju, kura plašā skaitā ir pārstāvēta festivālā. Divi piemēri:

- *“Sarunu festivāls LAMPA ir iespēja sastapt sabiedrības pārstāvjus, tai skaitā viedokļu līderus, kuriem ir interese par aizsardzības nozares un citām aktualitātēm. Būtiski, ka LAMPAS auditorija ir arī tā sabiedrības daļa, kura citādi maz saskaras ar aizsardzības nozari - festivālā ir iespēja sasniegt un uzrunāt arī šo auditoriju. LAMPĀ skaidrojam Aizsardzības nozares aktualitātes, kas tieši ietekmē sabiedrību, piemēram, valsts aizsardzības dienesta ieviešanu.”* [Vineta Žilinska, Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *“Ko dod LAMPA? LAMPĀ ir cilvēki. Mūsu priekšstats par klasisko festivāla apmeklētāju: sabiedriski un pilsoniski aktīvs, paņem līdzī kādu draugu, kurš varbūt nav tik [ļoti pilsoniski aktīvs]. Mēs būtībā braucam tur, kur ir mūsu auditorija. Ar laiku par aizsāktajām tēmām ir runāt daudz vieglāt, - piemēram, ļoti apzināti esam pēdējo trīs gadu laikā virzījuši sabiedrības līdzdalības tēmu.”* [Ilze Pavlova, Valsts kancelejas Komunikācijas departamenta vadītāja, fokusgrupa 3].

LAMPAs apmeklētāji caurmērā ir gados jauni cilvēki (skat. grafiks Nr. 8), to ir pamanījuši arī tie pasākumu organizētāji, kuriem tieši šo mērķauditoriju ir svarīgi satikt:

- *“Sasniedzām gados jaunu auditoriju, kas parasti neinteresējas par mūsu tematiku padziļināti.”* (Latvijas Reto slimību alianses atbilde uz aptaujas jautājumu)
- *“Mūsu pasākums bija labi apmeklēts un, galvenais, daudzi apmeklētāji bija mūsu pasākuma mērķgrupa - skolēni.”* (Zemkopības ministrijas atbildes uz aptaujas jautājumu)
- *“Daudzi jaunieši guva atbildes uz saviem jautājumiem, un pēc tam daudz brīvāk lāvās izmēģinājumiem investīciju pasaulē vai arī uzsāka krāt kaut kam vērtīgam nākotnē.”* [Ginta Bormane, Swedbank pārstāve, fokusgrupa 3].
- *“Tiesu teltī šogad bija TIK daudz jauniešu! Lūk, te arī ietekme – jaunieši sāk interesēties par to, kā notiek tiesu process. Bija patīkami vērot no malas.”* [Oskars Kaulēns, daudzu pasākumu organizators, fokusgrupa 3].

Pasākumu organizētāji arī mēdz izmantot LAMPU kā iespēju runāt ar lēmumu pieņēmējiem vai savas nozares pārstāvjiem, kuri arī ir starp apmeklētājiem:

- *"Mans LAMPAS stāsts sākas ar to, ka mēs ar draudzeni, kura arī ir dūla, pieteicām diskusiju uz LAMPAS skatuves par dzemdībām – dzemdības stacionārā vai mājdzemdības. Tas bija laiks, kad mājdzemdības bija dažādiem mītiem apvītas: sievietes mežā lina kleitā vienas pašas dzemdē vīraku smaržas ēnā... Diskusija sākumā bija domāta vairāk jaunajām ģimenēm, kas atnāktu paklausīties par iespējām. Bet puse no publikas īstenībā bija ārstniecības personas, tai skaitā galvenā dzemdību speciāliste Latvijā. Tad tas pavilkās."* [Anete Baškevica, Ģimenes telts un "Latvijas Dūlu Apvienības" pārstāve, fokusgrupa 2].
- *"Esot klāt lēmumu pieņēmējiem, iegūta "temperatūra" jautājuma tālākai virzībai, izskaidroti neskaidrie jautājumi."* (Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūta atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā).
- *Daži no pasākumu rīkotājiem reti kad satiekas ar tādu auditoriju, kāda apmeklē LAMPU, tādā ziņā dalība festivālā ir ieguvums: "Tēma par tradīcijas cenzēšanu rosināja sanākt kopā tradīcijas pārstāvjus un arī jaunās ģimenes - iedziļināties masku nozīmē šodien. Bija prieks, ka varējām sasniegt jaunu auditoriju un izkāpt no jau labi zināmajiem cilvēkiem, kas ir iekšā šajā pasaulē, - ieraudzīt un arī piedāvāt kaut ko jaunu."* [Rozīte Katrīna Ponne, Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].

Vai, saskaroties ar jaunu mērķauditoriju, kaut kas arī šajā mērķauditorijā vai rīkotājos mainās? Droši vien atbilde no pasākuma uz pasākumu atšķiras, bet liecības ir iedrošinošas:

- *"Man bija intervija ar kādu, kurš teica, ka viņa dalība LAMPAS pasākumos ir viņu pozitīvāk noskaņojusi pret LGBT kustību."* [Irina Baklanova, festivāla apmeklētāja un brīvprātīgā, fokusgrupa 1].
- *"Sanāca labi izgaismot tradicionālo zemnieku skatījumu pret dažādām modernām idejām, par bio, ekosistēmu un zaļmaldināšanu. Bija labi jautājumi. Pēc sarunas nāca klāt lektoriem. Tātad aktuāli. Pašām arī jauni fakti, par ko pēc tam padomāt."* [Agnese Stunda-Zujeva, SIA SpirulinaNord, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].

Atšķirībā no pasākumu organizatoriem, apmeklētāju atbildēs (par 2023. gadu) parādās daudz liecību tam, ka LAMPAS viņiem ir veids, kā saskarties ar viedokļu daudzveidību un izkāpt ārā no sava burbuļa – gan paskatoties uz saviem priekšstatiem no citas puses, gan saskaroties ar cilvēkiem, ar kuriem ikdienā nesastaptos:

- *"Ļoti patīk koncepts, ka šeit runā par ļoti dažādām tēmām un var izkāpt no sava burbuļa."*
- *"Var iegūt jaunus viedokļus, kuri nav vēl dzirdēti, var iziet no sociālā burbuļa."*
- *"Uzklausīt dažādus viedokļus un mainīt savus aizspriedumus."*
- *"Iespēja sarunai starp dažādiem, dažādus viedokļus pārstāvošiem cilvēkiem, iespēja to darīt cieņpilni."*
- *"Ļoti novērtēju cilvēku dažādību apmeklētāju vidū."*
- *"Vide, viedokļu daudzveidība un vispār ārkārtīgi iedvesmojošs pasākums."*
- *"Cilvēku viedokļu atšķirības."*
- *"Jauni skatu punkti par dažādām tēmām."*
- *"Bija interesanti uzzināt citu cilvēku viedokļus."*
- *"Iespēja pieredzēt, kā dažādi viedokļi spēj sadzīvot vienuviet."*
- *"Var uzzināt daudz jaunus un nedzirdētus viedokļus."*
- *"Dzirdēt viedokli, kas ir ārpus mana komunikācijas burbuļa, ir būtiski"*
- *"Šādi pasākumi palīdz izkāpt no dobēm!"*

Līdzīgi vērtējumi parādās arī iepriekšējo gadu festivāla apmeklētāju atbildēs par savu lielāko ieguvumu no dalības festivālā:

- "Aizdomājos par jautājumiem, kas iepriekš nesatrauca." (2019.gads)
- "Inteligentā izaugsme, iespēja padiskutēt ar pretēji domājošiem cilvēkiem. Lauzt savus stereotipus." (2019.gads)
- "Paplašinu redzesloku un ieklausos sarunās par tēmām, kuras mani pirms tam nav interesējušas." (2019.gads)
- "Palieku arvien atvērtāks pret dažādiem viedokļiem." (2022.gads)

Daži 2023. gada apmeklētāji gan, gluži pretēji, norādīja, ka LAMPAs ieguvums ir iespēja sarunāties ar līdzīgi domājošajiem, piemēram, "[šeit] var satikt līdzīgi domājošos," "festivāls ir propagandas mudžeklis, bet tas nav slikti."

Līdzās kopumā pozitīvajām apmeklētāju atsauksmēm dažas bija negatīvas, norādot uz tēmu vienveidību vai pārmērīgu ideoloģisko ievirzi:

- "LAMPĀ nav ko darīt konservatīvu vērtību pārstāvošajiem cilvēkiem."
- "Šogad esmu nedaudz vilusies saturā - tik vienveidīgs. Ļoti maz kultūras, pārsvarā vienlīdzība, ilgtspēja. Organizatoriem vajadzētu vairāk piedomāt pie satura dažādības, lai pārklātu pēc iespējas plašāku tēmu loku."
- "Ir viens pareizs viedoklis, kam tiek piemeklēti runātāji."

4.3 Pilnvērtīgāka organizāciju, iestāžu, mediju misijas izpilde

LAMPA ir pasākums, kur visdažādākie organizētāji (iestādes, uzņēmumi, NVO, vēstniecības, augstskolas, u.tml.) brauc, lai labāk sasniegtu savu misiju, kā arī parādītu savu nozīmi sabiedrībā. Atbilstoši festivāla dalības noteikumiem konkrētu pakalpojumu reklāmas nav atļautas, taču organizētājs, sarīkojot labu pasākumu, šādi uzlabo savu tēlu. Tipiskākie piemēri atspoguļoti zemāk.

Tabula Nr.4. Kā izpaužas pilnvērtīgāka misijas izpilde sarunu festivālā LAMPA?

Pasākumu organizētāju kategorija	Piemēri
Iestāde	"Demonstrējam, ka esam aktīva tieslietu nozares daļa, kas rūpējas par tiesiskumu un kopējo sabiedrisko labumu valstī." [Rīgas apgabaltiesas pārstāvja atbilde uz aptaujas anketu pasākumu rīkotājiem]. "Šogad mums jau no paša gada sākuma, bija skaidrs, ka vēlamies piedalīties festivālā Lampa, jo tradicionālās kultūras nozare: 1) ir maz pārstāvēta sarunu festivālos un diskusijās; 2) bieži tiek marginalizēta, kā kaut kas "zemāks"; 3) jau tagad skaidrs, ka mums kā nozarei ir jāturpina pie šī strādāt, jo jau šobrīd parādās vairāki "sarkanie karogi" tieši izpratnē arī no citām kultūras nozarēm un tajās strādājošajiem par, viņuprāt, tradicionālās kultūras vietu pie sarunu galda." [Rozīte Katrīna Ponne, Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
Partija	"Šogad no kolēģiem dzirdēju, ka esot bijusi labākā mūsu organizācijas dalība Lampā. Par ko lepnoms. Noorganizēju 10 jēgpilnas diskusijas 2 dienu laikā mūsu teltī." (Barba Zunde, partijas Konservatīvie (JKP) pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
Uzņēmums	"Tas ļauj mums uzrunāt mūsu klientus un sadarbības partnerus, ar viņiem sarunājoties šajās diskusijās. Piemēram, par uzkrājumiem, par investīcijām." [Ginta Bormane, Swedbank pārstāve, fokusgrupa 3]. "LAMPA ir tā vieta, kur mēs parādām, ka mēs turpinām darīt, domāt, runāt un aicināt arī citus pie mums diskutēt, pat ja tev ir citādāks viedoklis." [Ieva Bērziņa, "Rīgas meži" pārstāve, fokusgrupa 2].

Augstskola	"Kad uzsāku strādāt augstskolā, biju pārsteigta par to, cik daudz dažādās jomās augstskola nes pienesumu, tādēļ gribējās, lai sabiedrība par to uzzina saistošā veidā. " [Sabīne Sīle, SSE Rīga pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
NVO	"Organizācija kļuva atpazīstamāka. Pie viena galda tika pulcināti dažādu nozaru pārstāvji. Mēs kā organizācija ieguvām daudz jaunas zināšanas, pieredzi, uzdrīkstēšanos. " [Raimonda Bārdiņa, apvienības "Laulāto Tikšanās" pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā]. "Primārais mērķis, ieliekot organizatorisko resursu, ir atgādināt par sevi, parādīt, ka mēs te esam. Un otrs, lai tas saturs būtu sakarīgs, jau izmantot to, kas tāpat būtu mūsu dienas kārtībā un mēs to tāpat būtu organizējuši." [Inese Tauriņa, sabiedrības par atklātību - Delna vadītāja, fokusgrupa 2]
Vēstniecība	"Mēs noteikti priecājamies, ka mums ir bijusi iespēja piedalīties. Pēdējo trīs gadu laikā esam būtiski attīstījuši, pilnveidojuši un audzējuši savu iesaisti un līdzdalības formas. Tas mums kā institūcijai ir bijis vērtīgs un veiksmīgs veids kā paplašināt savu auditoriju, nodrošināt iespēju klātienē tikties ar Latvijas iedzīvotājiem un skaidrot savu misiju/funkcijas." [Sintija Jurgelāne, ASV vēstniecības Latvijā pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
Privātpersona	"Viens no mērķiem bija mediācijas izskaidrošana un popularizēšana cilvēkiem, kas tika veiksmīgi sasniegts. Liela daļa no jauniem pieteikumiem bija ar atsauci uz Lampā dzirdēto." [Kristīne Rožkalne, LAMPAS viena no pasākumiem rīkotāja, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
Plašsaziņas līdzeklis	"Mums [LTV] ir ļoti svarīgi, ka mēs braucam uz LAMPU. Aizvien svarīgāk biežāk nonākt tur, kur ir tas mūsu skatītājs, būt redzamiem skatītājam. " [Kristiāna Štāla, LTV projektu vadītāja, fokusgrupa 2] "Sabiedriskajam medijam ir svarīgi iet pie savas auditorijas, jo tā ir vieta, kur tu vari satikt cilvēkus, kuriem tu strādā. " [Vikija Valdmane-Rozenberga, LTV pārstāve, fokusgrupa 3].

4.4 Organizāciju, iestāžu, mediju darba uzlabošana

Lielāka vērtība pasākumu organizēšanā ir tad, ja organizators no šīs pieredzes paņēms ne tikai uzlabotu tēlu, bet arī kaut ko pamaina savā darbā vai šo pieredzi izmanto sava darba uzlabošanā. Piemēram, tas var izpausties tik vienkārši kā iespēja spēcīnāt savu komandu ("LAMPAS mums ir ļoti veiksmīga vieta, kur mēs varam ilgāku laiku satikties ar kolēģiem ārpus biroja." [Inga Belousa, Zaļās brīvības pārstāve, fokusgrupa 3] vai sadarbību ar biedriem un biedru organizācijām ("Rīkojot diskusiju 2019. gadā, LPA aicināja biedru organizācijas rīkot diskusijas LPA teltī, vairākas organizācijas atsaucās, kas tām deva platformu pastāstīt par savu darbu, attiecīgi LPA stiprināja savu sadarbību ar savām biedru organizācijām." Latvijas Pilsoniskās alianses atbilde uz aptaujas jautājumu). Tāpat LAMPAs formāts var noderēt arī tam, lai uzzinātu, ko citi domā par organizāciju un tās plāniem: "Refleksijas un sarunas palīdz diskutēt par likumprojektiem, topošiem projektiem, un saņemt atgriezenisko saiti par manu un manas komandas darbu" (Jorena Dobkeviča, "New East" vadītāja, atbilde uz aptauju).

Ļoti spēcīgi ir ietekmes stāsti no valsts institūcijām, kā arī tieslietu sistēmas, kuri liecina, ka LAMPAS motivē iestādes biežāk un efektīvāk sadarboties, konstruktīvāk veidot iekšējo komunikāciju, kopīgi rināt problēmas, kā arī labāk komunicēt ar sabiedrību. Cēsu novada pašvaldību LAMPAS pieredze arī motivēja kļūt par Baltijas valstu pirmo pašvaldību, kura parakstījusi dažādības hartu.

Tabula Nr.5. Kā izpaužas darba uzlabojumi pēc LAMPAs?

Iestāde vai nozare	Pieredzes stāsts
Satiksmes ministrija	<p><i>Izdarījām secinājumus, ko vēl var uzlabot institūcijas komunikācijā ar sabiedrību, mērķauditoriju. (Indra Vilde, Satiksmes ministrijas pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā).</i></p> <p><i>Gatavošanās process [LAMPAI] bija ļoti vērtīgs tam, lai dažādas iestādes savilktu kopā un vienotos ne tikai par kopīgām tēmām, bet arī par to, kādā veidā mēs par konkrēto tēmu komunikējam ar sabiedrību. Piemēram, par mobilitāti bija diskusija, kur kopā sanāca Latvijas dzelzceļš, Pasažieru vilciens, Autotransportu direkcija. Runājām par to, ko mēs gatavojamies piedāvāt sabiedrībai tad, kad nāks jaunie vilcieni. Faktiski tajā gatavošanās laikā bija iespēja tieši izrunāt, vienoties, vai mēs esam uz vienas lapas. Sagatavošanās process piespiež dažādas tēmas koordinēt ministrijas iekšienē. [Tālis Linkaits, partijas JKP pārstāvis, bijušais Satiksmes ministrs, fokusgrupa 2].</i></p>
Cēsu novada pašvaldība	<p><i>LAMPA māca demokrātiju, māca pareizu un cieņpilnu sarunāšanos kultūru. Mums arī pašvaldības kontekstā tas ir noderējis, sak: "Hei, pie mums ir LAMPA. Ievērosim kaut kādus cieņpilnas sarunāšanās principus gan ar iedzīvotājiem runājot, gan iekšēji ar kolēģiem sarunājoties!" Galvenokārt tas ir par to cieņu. Par nebļausanu, par argumentāciju, par konstruktīvismu. [Aleksandrs Abramovs, Cēsu novada pašvaldības Komunikācijas un klientu servisa pārvaldes vadītājs, fokusgrupa 1]</i></p> <p><i>Mums [Cēsu pašvaldībā] ir tāds formāts kā darbinieku kopsapulces. Uz tām mēs aicinām dažādus ievadrinātājus par dažādām tēmām. Vienā mēnesī pie mums bija LGBT aktivisti, kuri runāja par cilvēktiesībām, un nākamajā mēnesī bija mācītājs. Tas, ka LAMPA notiek Cēsīs, ļauj arī pašvaldībai kā organizācijai būt daudz atvērtākai viedokļu dažādībai. Tas arī motivē runāt atklāti. Ja nebūtu LAMPA, kad vietējā sabiedrība saskaras ar dažādo tēmu un viedokļu daudzveidību, tad arī Cēsu pašvaldība nebūtu pirmā pašvaldība Baltijā, kas parakstījusi dažādības hartu. [Atis Egliņš-Eglītis, Cēsu novada domes priekšsēdētāja vietnieks, fokusgrupa 1].</i></p>
Valsts kanceleja	<p><i>Mēs [Valsts kanceleja] esam uz savas telts skatuves pulcējuši divdesmit līdz trīsdesmit valsts iestādes. Varbūt kādu [gadu] bija pat trīsdesmit piecas – tas bija milzīgs pārbaudījums. Redzam, prasme sadarboties kļūst aizvien labāka. Mēs esam auguši no, ka katra iestāde LAMPU uztver kā savu skatlogu uz to, ka mums ir stratēģiskās tēmas, par kurām visi runāsim. Tāds kā liels lietussargs zem kura visām iestādēm jāsatilpst. Lai tu tur satilptu, tev ir jāsarunājas, tev ir jāsadarbojas, tev ir kaut kādā daļā jāatsakās no sava ego, un jāiet uz kopējo labumu. Progress ir. Varbūt ne gaismas gaidi, bet ir. [Ilze Pavlova, Valsts kancelejas Komunikācijas departamenta vadītāja, fokusgrupa 3].</i></p>
Tiesu nozare	<p><i>Dalība LAMPĀ tiesu sistēmai ir vienojoši. Visas tiesu institūcijas piedalās un arī savstarpēji runājas. Ja vienā diskusijā ir advokāti, tiesneši un prokurori, tas arī ir daudz, jo ikdienā juristi diezgan maz satiekas." [Rasma Zvejniece, Augstākās tiesas Komunikācijas nodaļas vadītāja, fokusgrupa 4].</i></p> <p><i>Mēs [tiesas] daudz vairāk strādājam kopā, mums ir jauni projekti, jauni izaicinājumi, nestandarta situācijās kļūstam saliedētāki. [Dita Plepa, vairāku ar tieslietām saistītu pasākumu organizatore un regulāra apmeklētāja, fokusgrupa 3].</i></p>

4.5 Jaunas zināšanas, prasmes un formāti

Lai gan varētu šķist, ka dažādajām organizācijām, kuras rīko pasākumus LAMPĀ, ir daudzas arī citas iespējas iegūt pasākumu rīkošanas prasmi, tomēr tā nav. Vairākiem pasākumu rīkotājiem LAMPĀ ir viena no pirmajām reizēm, kad viņi vispār rīko pasākumus. Lūk, dažas liecības:

- *"Ieguvām publiska pasākuma pieredzi."* [Ieva Plūme, Latvijas Reto slimību alianse, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"Studentiem tas bija labs treniņš un iespēja mijiedarboties ar politikas veidotājiem. Tas palīdzēja arī projekta īstenošanai."* [Kristiāns Zalāns, Latvijas Antropologu biedrības un Latvijas Universitātes antropoloģijas nodaļas pārstāvis, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"[Ieguvums no LAMPAS:] Prasmes diskutēt par skolotāju dzīvi no malas. Organizēt diskusiju kā tādu."* [Daiga Krieviņa, Mārupes pamatskolas pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"Ieguvu zināšanas par diskusijas producēšanas pamatiem. Uz šo pieredzi bieži atsaucos, piesakoties brīvprātīgajam darbam/praksei/algotam darbam kultūras nozarē, un tas parasti izraisa cilvēku pozitīvu reakciju."* [Dārta Priedniece, pasākuma rīkotāja, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"[Tagad] zinu kā pareizāk moderēt diskusijas darba vidē."* [Rīgas Skolēnu domes pārstāves atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"Ieguvām prasmi par sarežģītiem tiesību jautājumiem runāt vienkārši un dažādās formās"* (Rasma Zvejniece, Augstākās tiesas un Tieslietu padomes pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā).
- *Sākumā ir absolūta laime uzzināt, ka varam rīkot diskusiju, tad ir viens brīdis, kad ir reāla bedre, un liekas, ka nekas nesanāks, un beigās aizkustinājums redzēt visus runātājus uz skatuves un dzirdēt mūsu diskusiju notiekam."* [Gerda Kivleniece, Free Belarus LV pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"Organizācija kļuva atpazīstamāka. Pie viena galda tika pulcināti dažādu nozaru pārstāvji. Mēs, kā organizācija, ieguvām daudz jaunas zināšanas, pieredzi, uzdrīkstēšanos."* [Raimonda Bārdiņa, apvienības "Laulāto Tikšanās" pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"Pozitīvā pieredze tev liek noticēt, ka tu to vari. Un tas cilvēks [kurš organizēja diskusiju] turpina aktīvi darboties sabiedrībā, NVO."* [Diāna Lismane, LAMPAS dažādu pasākumu organizētāja, fokusgrupa 4].

Festivāls arī noder pieredzējušiem pasākumu organizatoriem, piedāvājot LAMPAs ietvaros arī organizēt vērienīgu savu pasākumu programmu savā teltī: *"LAMPĀ ir ļoti laba platforma/ vieta, kurā realizēt un popularizēt konkrētas tēmas un/vai iniciatīvas. Šajā gadā Prasmju kvartālā saistījām diskusijas ar dažādu prasmju apguvi un to ieteikmi cilvēka dzīvē. Šajā gadā jo īpaši ieguvām daudz jaunu kontaktu, gan moderatoru, gan diskusiju/ sarunu dalībnieki, ar kuriem varam sadarboties arī turpmāk, piemēram, Erasmus+ un Nordplus programmu īstenošanai, SkillsLatvia pārstāvji, CV saistītie cilvēki. Šajā gadā tika iegūtas un apgūtas daudz jaunas prasmes, organizējot šādu vērienīgu divu dienu programmu. Tas bija liels izaicinājums, bet esam gandarīti ar paveikto."* [Līga Jeroščeva, Valsts izglītības attīstības aģentūras pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].

Pieredzējušie pasākumu rīkotāji bieži īpaši atzīmē, ka LAMPĀ ir tā vieta, kur viņi eksperimentē ar formātiem un mēcās no jauniem formātiem, kurus festivālā pamana.

- *"Noteikti katru pasākumu redzu kā kaut ko unikālu un vienreizēju. Tas ir arī uzdevums man pašai izdomāt kaut ko tādu, kas vēl nav bijis, jo tā ir iespēja radoši izpausties."* [Rasma Pipiķe, SPIIKIZI un RA.DU pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].

- *"Ir forši caur sociālo prizmu izmēģināt jaunus formātus, palikt malā biznesa intereses un parunāt par to, kas sabiedrībai varētu rūpēt."* [Edgars Butāns, mājokļu attīstītāju "Bonava Latvija" pārstāvis, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"Viennozīmīgi priecājamies, cita starpā, jo LAMPAi ik gadu varam veidot unikālu materiālu, kas apkopo visas darbnīcas un lekcijas, kuras vadam, un skatītājiem sniedz papildu pievienoto vērtību."* [Adele Pužule, Latvijas Debašu asociācija "QUO Tu Domā?", Global Shapers Riga HUB, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"Tā kā Eiropas Kustība vairākus gadus apkalpoja Eiropas Komisijas telti, tad var teikt, ka mēs dziļi laužām Eiropas Komisijas stereotipu, ka par Eiropu var runāt tikai diezgan garlaicīgā formātā. Respektīvi, mēs iedevām pārlicību, ka var iesaistīt plašu auditoriju, [ka var] ļoti trāpīgu, īsu vēstījumu formā iedot to pašu izpratnes pakāpi."* [Liene Valdmāne, Eiropas Kustība Latvijā ģenerālsekrete, fokusgrupa 1].
- *"Viena no tām lietām, kas gadu gaitā ir bijusi noturīga, – iespēja redzēt, piedzīvot, eksperimentēt ar jauniem formātiem par to, kā cilvēkus iesaistīt, kā vēstījumus komunicēt. Tas ir bijis patrs vērtīgākais: plašai auditorijai piedāvāt dzīvo bibliotēku ar cilvēkiem, ar kuriem var viens pret vienu parunāties. Palīka atmiņā arī Vaimanu koris."* [Vita Tērauda, regulāra LAMPAs apmeklētāja un pasākumu organizatore, fokusgrupa 1].
- *"[LAMPĀ] esam izveidojuši vairākas formas [kā iesaistīt skatītājus]. Redzu, ka šīs formas sāk darboties ne tikai LAMPAS pasākumos, mēs arī mēdzam tās izmantot tālāk. Piemēram, tāda vienkārša lieta, kā balsošanas kartītes, ko mēs šogad forši un veiksmīgi apguvām."* [Inga Belousa, Zaļās brīvības pārstāve, fokusgrupa 3].
- *"LAMPAS formāts mums ir licis meklēt jaunas komunikācijas formas. Tas mums ir licis kāpt ārā no kastītes un domāt savādāk."* [Dita Plepa, vairāku ar tieslietām saistītu pasākumu organizatore un regulāra apmeklētāja, fokusgrupa 3].
- *"LAMPA viennozīmīgi ir iespēja iztestēt jaunus sarunu formātus."* [Jeļena Ābola, Eiropas Komisijas pārstāvniecības Komunikācijas nodaļas vadītāja, fokusgrupa 3].
- *"Es to definēju kā iespēju eksperimentēt ar dažādiem formātiem, kas dažkārt izdodās labi, dažkārt ne tik labi. Piemēram, pēdējā LAMPĀ brīnišķīgi aizgāja "nepopulāro viedokļu parāde". Ļoti plaši apmeklēts, jaudīgs pasākums."* [Ieva Aile, Latvijas Radio pārstāve, fokusgrupa 3].
- *"LAMPA ir tā vieta, kur mēs esam izmēģinājuši jaunus formātus, kur mēs esam mēģinājuši darīt savādāk, un izmēģināt, testēt kaut ko, ko mēs citur neuzdrošinātos. LAMPA bija pirmā vieta, kur mēs izmēģinājām paneļdiskusiju, kas būtu ar tā saucamo 'fishbowl' metodi, jebšu, ka ir brīvā vieta un ka jebkurš var izteikt savu viedokli un iesaistīties."* [Regita Zeiļa, Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācijas vadītāja, fokusgrupa 4].
- *"Tā ir ļoti liela bagātību lāde – uzzināt par aktuālām diskusijām, aktuāliem diskusiju formātiem, mācīties no citiem. Uz savas ādas just, kur man trāpa dziļāk. Es LAMPĀ esmu mācījusies par interaktīviem diskusiju formātiem."* [Daina Mežecka, Ziemeļvalstu Ministru padomes biroja Latvijā padomniece ilgtspējas jautājumos, fokusgrupa 3].
- *"Abos gadījumos gan kā konkrētas diskusijas organizators, gan kā PRASMJU kvartāla organizators – esam ļoti gandarīti ar rezultātu un pasākumu apmeklētību. Šogad, savā kvartālā radījām, mūsaprāt, ļoti daudzveidīgu, interesantu un saistošu programmu ikvienam, gan pieaugušajiem, gan bērniem. Šī gada vieta mums atļāva iekļaut savā kvartālā arī radošās aktivitātes bērniem/pieaugušajiem, līdz ar to, ja vecāks vēlējas paklausīties diskusiju, blakus bērns tika nodarbināts radošajās darbnīcās."* [Līga Jerošceva, Valsts izglītības attīstības aģentūra, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"Pirmajā reizē diskutējām par globālās izglītības jautājumiem, kas sabiedrībā toreiz bija maz zināmi. Tas deva mums iespēju saprast jaunus formātus tēmas paplašināšanai plašā sabiedrībā."* [Iveta Vērse, Izglītības attīstības centrs, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].

LAMPĀ, protams, iespējams ne tikai apgūt diskusiju organizēšanas un vadīšanas pieredzes, bet arī iegūt jaunas zināšanas par visdažādākajām tēmām. Arī šo, savas mācīšanās tēmu akcentē gan pasākumu rīkotāji, gan apmeklētāji:

- "Gatavojot saturu un norisi manam pasākumam, apguvu vairākas aktuālas tēmas, kas **man dod dziļāku izpratni par jomu, kurā strādāju.**" [Elīna Bušmane, SIA Kano editions, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- "Pēdējā LAMPĀ bija īpaša Vides aizsardzības telts, un mēs tos nabaga darbiniekus stundu mocījām **par visām iespējamām ekspertizēm, kas attiecās uz vidi: trokšņi, radioaktivitāte, ūdens tīrība.** Jo mēs sapratām, ka mums [Tiesībsarga birojam] šādas zināšanas ir noderīgas, bet mēs ar viņiem [jomas ekspertiem] neesam nekad kontaktējušies." [Santa Tivaņenkova, Tiesībsarga biroja pārstāve, fokusgrupa 2].
- "Es diezgan labi esmu iemācījies caur LAMPU par to, **kā organizēt citu cilvēku mācīšanos.** LAMPAs [pasākumu organizēšana] man iedeva motivāciju par to daudz padomāt, tāpēc šobrīd diezgan precīzi varu aplānot jebkuru lietu, ko cilvēkiem vajag iemācīties" [Oskars Kaulēns, daudzu pasākumu organizators, fokusgrupa 3].
- "Mēs divus gadus organizācijā diskutējam par to, **kā strādāt ar jaunāko uzņēmēju paaudzi.** Pēc LAMPAs diskusijas, kur bija izgāšanās stāsti no jaunuzņēmumu vadītājiem, viņi teica, ka viņiem riebjas biznesa plāni. Stratēģijas esot nekam nederīgs bulšits, vecās menedžmenta teorijas nekam neder. Viņi saka: mums ir sešu slaidu prezentācija, kur mēs definējam klientus, kanālus, kā pie viņiem nokļūt. Tagad, attīstot jaunas programmas, mēs mēģinām tulkot no korporatīvās valodas uz tādu, ko saprot jaunuzņēmumi. Tas ir ļoti labs ieguvums no LAMPAS." [Andris Grafs, Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūta pārstāvis, fokusgrupa 2].
- "Diezgan jau tev diskusijas laikā neuzdod jautājumus, bet **pēc tam nāk klāt un stāsta kaut ko nozīmīgu, piemēram, par mežu apsaimniekošanu, kailcirtēm.** Mums tās nozares sarunas 'beksteidžā' ir svarīgas." [Ieva Bērziņa, "Rīgas meži" pārstāve, fokusgrupa 2].
- "LAMPAs organizācijām ir kvalitātes latiņa, kur iespējams **smelt iedvesmu un pozitīvus piemērus, ko var pēc tam izmantot citas organizācijas un pasākumu rīkotāji.**" [Jorens Dobkevičs, biedrības "New East" vadītājs, fokusgrupa 4].

LAMPAs apmeklētāji, aptaujāti norises vietā, īpaši bieži festivālu min kā vietu, kur viņi iegūst jaunas zināšanas (dažas atbildes no 2023. gada apmeklētāju aptaujas):

- "Uzzināju jaunus faktus **par Latvijas prezidentiem, īpaši G.Ulmani, ko pirms tam nebiju dzirdējusi vai palaidusi garām. Par finanšu krāpniecību** guvu ieskatu, kā cilvēkus apvārdo un kad ir 'jāieslēdz' stop signāls, lai pašu neapmuļķotu."
- "Uzzināju **par tēmām, kas nelikās iepriekš interesantas, bet festivālā uzzinātais ir rosinājis padziļināt interesi un turpināt sarunas ārpus festivāla.**"
- "Ieguvu pirmās palīdzības zināšanas."
- "Manuprāt, šis festivāls ir lielisks veids kā iegūt noderīgu informāciju dzīvei, **gūstot informāciju no profesionāļiem Latvijā dažādās jomās, kā arī no Latvijas zināmākajiem influenceriem.**"
- "Uzzināju daudzas jaunas lietas, piemēram, **par ChatGPT;** es pat nezināju, ka tāds ir. Pavadiju labi laiku gan radošajās darbnīcās, gan citur."
- "Vislielākā vērtība ir **pieredzes stāsti no citiem.** Var uzzināt ko vairāk par tēmām, par kurām ikdienā neaizdomājos."
- "[Ieguvu] jaunas zināšanas **par cilvēkiem ar redzes traucējumiem.**"

Dažkārt LAMPA kalpo arī ne tikai kā konkrētu zināšanu vai prasmju apgūšanas vietu, bet arī tam, lai gūtu plašākas atziņas par sevi un pasauli (izvilkumi no apmeklētāju atbildēm 2023. gada aptaujā):

- *"Diskusija ≠ saruna."*
- *"Nekaunēties par sevi."*
- *"Man vēl ir daudz, ko uzzināt."*
- *"Vienam otru cienīt - tas ir visa pamatā."*
- *"Lai iemācītos kaut ko jaunu, ir vispirms jāieklausās."*
- *"Daudz viedokļi nenozīmē daudz informācijas, ko iegūt."*
- *"Svarīgi ir sarunāties."*
- *"Festivālā ir redzams ideālais sabiedrības modelis, kurā es vēlētos dzīvot."*
- *Latvijā ir daudz foršu, zinošu un interesantu cilvēku.*
- *"Cik maz ikdienā domāju un daru tās lietas labā, kas mani uztrauc. Ieguvums - plašāks redzesloks un veids, kā skatīties uz problēmām vai notikumiem manā ikdienā."*
- *"Vis ir iespējams."*

4.6 LAMPAs iedvesmotās un izraisītās pārmaiņas

Festivālā, kur katru gadu tiek rīkoti simtiem pasākumu, vismaz daži no tiem ir veltīti problēmu risināšanai – turklāt tās var būt gan ļoti konkrētas problēmas, gan politiskā līmeņa jautājumi. Lūk, spilgts ietekmes stāsts par konkrētu bērnu ar īpašām vajadzībām: *"LAMPĀ var satikt visus. Tur ir visi. Speciālisti, ārsti, direktori, sociālie darbinieki, politiķi. Divu dienu laikā var atrisināt daudz jautājumu, vienkārši savedot cilvēkus kopā, noliekot viņus pie galda, apsēdinot visus kopā un problēmas atrisinot. Piemērs ir Kuldīgas skola, kur radās ļoti sarežģīta situācija ar bērnu ar īpašajām vajadzībām, kur kāds bija devis ziņu, ka bērna asistents skolā bērnam nedrīkst tuvoties tuvāk par diviem metriem. Nevienam nebija skaidrs, kas to ir izdomājis, – visi rādīja uz citiem. Tad mēs saaicinājām visas iesaistītās puses, kas pārsteidzošā kārtā festivālā arī bija klāt, un šo problēmu atrisinājām. [Sistēmiski] šobrīd kuļamies uz priekšu. Bet tik daudz gan spējām, kā atrisināt problēmu konkrētajam bērnam."* [Līga Bērziņa, Latvijas Autisma apvienības un "Uzvedība LV" pārstāve, fokusgrupa 2]. Vēl kāds piemērs par palīdzību bērniem ar autismu: *"Mēs esam palīdzējuši ar spēļu palīdzību risināt sarežģītus stāstus par seksuālo vardarbību, izstumšanu, pāridarījumiem, un uz vietas [sarunu festivālā LAMPA] arī sameklēt, kas var sniegt palīdzību, jo visi ir LAMPĀ."* [Līga Bērziņa, Latvijas Autisma apvienība un uzvedība.lv pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].

LAMPA kā festivāls ir iedvesmojis citus mazāka mēroga sarunu festivālus Latvijā. Plašsaziņas līdzekļos atrodamas ziņas par šādiem LAMPAs "bērniem":

- "Spuldze" (2019) - Līvānu jauniešu organizēts pasākums.
- "Aizkraukles jauda" (2022) - Aizkraukles novada pašvaldību, uzņēmēju un jauniešu vienojošais pasākums, noticis tiešsaistes platformā "Zoom".
- "Spuldze" (2022) - Cēsu Valsts ģimnāzijas skolēnu pašpārvaldes sadarbības pasākums.
- Skolēnu konference privātajā vidusskolā "Patnis", plānota 2023. gada mācību gada beigās sarunu festivāla LAMPA formātā.
- Festivāls "Kopienas sarunas" (2022.-2023.gados) Zaļenieku muižas parkā.

Iedvesmu no LAMPAs uz saviem pasākumiem atzīst arī vairāki citi pasākumu rīkotāji:

- *"Festivāls [LAMPA] bija pirmais lielais pasākums, kas ieviesa depozītsistēmu. Mēs tajā gadā organizējām festivālu "Laba daba" un tad mēs arī pēc LAMPAs šo ieviesām kā*

pirmais mūzikas festivāls. Varētu teikt, ka tas ir pateicoties LAMPĀI." [Madaras Štramdiers, radio NABA pārstāvis, fokusgrupa 3].

- "Piedaloties LAMPĀ, var iepazīt dažādu pakalpojumu sniedzējus, kas nodrošina LAMPAs praktisko pusi. Šos kontaktus var vēlāk izmantot arī savas organizācijas pasākumos." [Inga Belousa, Zaļās brīvības pārstāve, fokusgrupa 3].
- "LAMPĀ cenšas pēc iespējas klimatneitrālāk organizēt pasākumus. **Tā man ir latiņa. Citos pasākumos skatos, vai tur dara līdzīgi kā LAMPĀ**" [Sigita Ķirse, regulāra LAMPAs apmeklētāja, pasākumu organizētāja, fokusgrupa 1].
- "Pasākumu dažādība, kas ir "Lampā", un draudzīgā atmosfēra allaž iedvesmo radīt ko interesantu arī vietējā kopienā, kurā ikdienā uzturos. **Aizgūstu formas, idejas un īstenoju.**" [Vija Kurpniece, Latvijas Dabas fonds, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].

LAMPĀ mēdz dzimt arī jaunas idejas, kuras pēc festivāla tiek realizētas – piemēram, jauni produkti muzejiem, atbalsta pasākumi bērnu ar autismu vecākiem, radio raidījumi:

- "Trīs festivālus pēc kārtas runājām, ka nepieciešams atbalsts biznesa vai pašnodarbinātības uzsākšanai vecākiem, kuri audzina bērnus ar autismu. **Augustā īstenojam atbalsta grupu "Pirmie soļi biznesā", kur tika izveidotas četras atbalsta grupas, kur katrā piedalījās vidēji 15-20 vecāki, kas attīstīja savas idejas. Jau tagad zināms, ka viena mamma sniedz biznesa plānu finansējuma saņemšanai.**" [Regita Zeiļa, biedrības "Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācija" vadītāja, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- **Izveidojam sadarbību ar Strazdumuižas vidusskolu, festivālam izstrādājām jaunas darbnīcas, kuras plānojam ieviest muzeja dzīvē.** [Liene Šmukste, Rakstniecības un mūzikas muzeja un Rīgas Strazdumuižas vidusskolas pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- **Palīdzēju veidot skolotājiem mācību saturu vēsturē un sociālās zinībās.** (Arvīds Dravnieks, Publisko tiesību institūts, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā).
- "Pēc LAMPAs kolēģe Agra aizsāka radio raidījumu **"Normāla ģimene"**, kas tapa, iedvesmojoties no mūsu pašu taisītajām diskusijām. [Anete Baškevica, Latvijas dūlu apvienība, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- "Es ļoti daudz LAMPĀ esmu testējis jaunas idejas sarunu formātiem, ko es pats esmu redzējis kaut kur ārzemēs, piemēram, skolās. LAMPĀ ir superīgs poligons – notestēt ideju un pēc tam pārņemt uz organizāciju. **Mēs diezgan daudz lietas esam ieviesuši arī skolās, pateicoties tam, ka es vienu reizi jau to LAMPĀ biju mēģinājis un redzēju, ka tas tiešām strādā.**" [Oskars Kaulēns, daudzu pasākumu organizators, fokusgrupa 3].

Dalība LAMPĀ var rezultāties arī ar jauniem projektu iecerēm vai donoru pārskatītām projektu konkursu prioritātēm. Daži piemēri:

- "Pirms diviem gadiem ar Global Shapers Riga Hub biedriem organizējām paneļdiskusiju par minoritāšu skolēnu iekļaušanu un izglītības reformu. **Paneļdiskusijas dalībnieki pēcāk kļuva par nozīmīgiem projekta dalībniekiem, palīdzot platformu attīstīt, kā arī diskusijas ar klausītājiem pēc paneļdiskusijas beigām rezultējās ar vairākiem projekta attīstības modeļiem.**" [Adele Pužule, Latvijas Debašu asociācija "QUO Tu Domā?", Global Shapers Riga HUB, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- "Piemēram, šogad arī mēs izmēģinājām vakara pasākumu, kas bija sociālo uzņēmumu mēmais šovs, un no tā **mums radās jauna projekta ideja, kuru mēs arī iesniedzām Erasmus Plus kā starptautiskās sadarbības projektu ar partneriem no Gruzijas un daudzām citām valstīm.**" [Regita Zeiļa, Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācijas vadītāja, fokusgrupa 4].
- "Piedaloties festivālā, esam apzinājušies nepieciešamību meklēt individuālāku pieeju darbam ar jauniešu auditoriju, tādēļ šobrīd veidojam iestrādnes kā ikdienas darbā veicināt

komunikāciju un saskarsmi ar jauniešu auditoriju. Tieši praktiskā pieredze, īstenojot aktivitātes un paneļdiskusiju, mums norādīja uz ikdienas diskusiju trūkumu ar jauniešu auditoriju, kā arī izkristalizēja praktiskus virzienus, ko šobrīd īstenojam.” [Sintija Jurgelāne, ASV vēstniecības Latvijā pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].

- “Es jau vairākus gadus LAMPĀ redzu iedvesmojošus piemērus tam, kā sociālās labbūtības, mentālās veselības jomu sakrustot ar mākslu un kultūru un radošumu. Es pati no tā iegūstu un cenšos to paturēt prātā, lai savā darbā meklētu iespējas šāda veida pasākumus atbalstīt.” [Daina Mežecka, Ziemeļvalstu Ministru padomes biroja Latvijā padomniece ilgtspējas jautājumos, fokusgrupa 3].

Dalībai LAMPĀ var būt arī politiska ietekme. Spilgtākie piemēri no fokusgrupām un rīkotāju aptaujas:

- “Ja nebūtu LAMPĀ, tad arī Cēsu pašvaldība nebūtu pirmā pašvaldība Baltijā, kas **parakstīja Dažādības hartu**.” [Atis Egliņš-Eglītis, Cēsu novada domes priekšsēdētāja vietnieks, fokusgrupa 1].
- “Šogad izdevās jau tas, ka pati veselības ministre kāpa uz skatuves par mūsu tēmu runāt. Es nevaru pateikt, ka viss tagad ir kārtībā, bet attīstība ir - mēs no mazas diskusijas esam jau tikuši līdz tam, ka mūs sadzird politiskie spēki. Un arī “Latvijas Dūlu apvienībai” pēc tam izdevās **satīties atsevišķi ar veselības ministri** un runāt par šo tēmu jau Veselības ministrijā.” [Anete Baškevica, Ģimenes telts un “Latvijas Dūlu Apvienības” pārstāve, fokusgrupa 2].
- “Pēc diskusijas [par eitanāziju] nāca klāt ļoti daudz praktiķi, mediķi pie Tiesībsarga un teica: ‘Tas jautājums ir jākustina. Mums kaut kas ir jādara lietas labā, lai šo jautājumu risinātu valstiskā mērogā.’ Sēkla ir iesēta, - tie cilvēki, kuri var mainīt sistēmu, sāka domāt par to, kā jautājumu virzīt uz priekšu. Rezultāts: Pacientu tiesību likumā tiek **virzīti grozījumi ar piedāvājumu par pacientu rīkojumu neuzsākt un pārtraukt veltīgu ārstēšanu**.” [Santa Tivaņenkova, Tiesībsarga biroja pārstāve, fokusgrupa 2].
- “Es atceros 2019. gadu, kad bija krīze Latvenergo ar padomes atļaušanu un partiju cilvēku ielikšanu šajos amatos. Sarunas LAMPĀ ar lēmumu pieņēmējiem bija par to, kā šo atrisināt. Bija daudz sarunu dažādos formātos un, protams, pēc tam situācija bija atrisināta. Vai LAMPĀ bija tas izšķirošais, lai pieņemtu vienu vai otru lēmumu? Es domāju, nē. Bet, lai **nostiprinātu pārliecību, ka nav okej tā turpināt**, viennozīmīgi, jā.” [Andris Grafs, Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūta pārstāvis, fokusgrupa 2].
- “Pēdējā LAMPĀ mums bija premjers un arī uzņēmēji, kur viena no atziņām bija, ka [valsts uzņēmumu pārvaldībā] problēma ir ierēdniecībā, kuri pilda akcionāru lomu. Viņu kapacitāte ir šausmīgi ‘nekāda’, vāja un nejēdzīga. Mēs kopā ar Valsts kanceleju atjaunojām ideju par **ieredņu mācībām par to, ko nozīmē būt uzņēmuma īpašniekam** – kas ir jādara, kas nav jādara. 23. novembrī mums būs raunds, kur mēs no visām ministrijām iesaistīsim tos, kas strādā ar valsts kapitālsabiedrībām.” [Andris Grafs, Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūta pārstāvis, fokusgrupa 2].
- “Pēc mūsu diskusijas LAMPĀ 2020 mēs **izlabojām Imigrācijas likumu**. Tas bija ļoti svarīgi, paldies Lampai!” [Elena Marga, Biedrības “Inovāciju atbalsta centrs” pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].

Kā var redzēt no šiem piemēriem, dažkārt LAMPAs politiskā ietekme ir augsnes sagatavošana turpmākiem politiskiem lēmumiem kā vienam svarīgam diskusiju posmam, citkārt – tas ir jaunu kontaktu veidošana vai nostiprināšana starp aktivistiem un lēmumu pieņēmējiem.

Sabiedriskās organizācijas un valsts iestādes gan reti kad cer uz politisku ietekmi no dalības LAMPĀ, dažkārt papildu pievienotā vērtība ir nevis pārmaiņas, bet gan vienkārši motivācija turpināt un uzlabot savu darbu. “Mēs noteikti priecājamies par šogad organizēto pasākumu. Tas mums bija kā malks svaiga gaisa, kas no jauna apliecināja cilvēku uzticību mums un **sniedza iedvesmu turpināt līdzšinējo darbu**.” [Biedrības “Skalbes” pārstāves atbilde festivāla pasākumu

riņķotāju aptaujā]. Tas ir arī iedrošinājums sākt darīt lietas, kuras iepriekš šķita neizdarāmas: *"Iekšlietu ministrijā iekšēji tika uzskatīts, ka viņiem nav kapacitātes šāda pasākuma organizēšanai. Tomēr pēc mana iedrošinājuma un atbalsta tomēr izdevās izveidot Iekšlietu telti, kas nu jau notiek otro gadu. Tas liek arī pašai iestādei un darbiniekiem kaut ko jaunu iemācīties, padomāt par formātiem un to, ko tā vēlas pateikt, izcelt."* [Linda Curika, LAMPA pasākumu rīkotāja un bijušās iekšlietu ministres preses sekretāre, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].

Arī LAMPAs apmeklētāji, festivāla laikā piedaloties aptaujā, norāda iedvesmu kā vienu no būtiskākajiem ieguvumiem – grūti pateikt, vai iedvesma pēc tam pārvēršas reālās pārmaiņas, bet tas vien, cik bieži tā tiek piesaukta, ļauj pieņemt, ka tā var būt arī paliekoša (atbildes no apmeklētāju aptaujas 2023. gadā):

- *"Vairāk izpratu savu lomu sabiedrībā, iedvesmojos visdažādākajās jomās."*
- *"Festivālā "Lampa" sanāk kopā ļoti daudz iedvesmojošu cilvēku, kuri iedvesmo dalīties ar zināšanām, viedokli un padomiem."*
- *"Iedvesma, ko mainīt, lai attīstītu sevi vēl vairāk; radītu labāku, iekļaujošāku pasauli."*
- *"Informācija par aktuālām tēmām, kas pasniegta iedvesmojošā veidā."*
- *"Kopumā ideja, ka vari izglītoties tik brīvā, nepiespiestā un patīkamā atmosfērā, ārkārtīgi motivē jauniem sasniegumiem."*
- *"Īsta festivāla sajūta, iespēja satikt cilvēkus un iedvesmoties."*
- *"Daudz jaunu ideju. Jauni sadarbības plāni ar nejausi satiktiem paziņām, jo LAMPA ir arī satikšanās vieta."*
- *"Ieguvu jaunas atziņas, kuras pat varēšu pielietot darbā."*

4.7 Jauni kontakti, jaunas sadarbības

Ļoti daudzi pasākumu rīkotāji un regulārie apmeklētāji saka, ka LAMPAs apmeklējums viņiem ir rezultējies ar noderīgiem kontaktiem:

- *"Kontaktu ziņā LAMPA mums ir atvedusi daudz ārzemju draugu un kontaktu. Cenšamies LAMPĀ augstākajā vadības līmenī tikties ar vēstniekiem un dažādu citu starptautisko organizāciju pārstāvjiem."* [Aleksandrs Abramovs, Cēsu novada pašvaldības Komunikācijas un klientu servisa pārvaldes vadītājs, fokusgrupa 1].
- *"Diskusijās mēs parasti pieaicinām 3-4 runātājus, kurus ne vienmēr pirms tam personiski pazinām. Protams, ka pēc diskusijas šie cilvēki sveicina uz ielas un ir gatavi pacelt klausuli, ja ir tāda vajadzība."* [Juris Mendziņš, nacionālās informācijas aģentūras LETA vadītājs, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"Katra gadu gūstu jaunus kontaktus, ar kuriem sazinos arī pēc festivāla - gan personīgi (domu biedri), gan profesionāli."* [Dace Čerņišova, pārstāvēja Lielbritānijas vēstniecību Latvijā un Kanādas vēstniecību Latvijā, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"Esmu ieguvusi cilvēku kontaktus, kurus nebūtu ieguvusi citos veidos."* [Rasma Pīpiķe, SPIIKIZI un RA.DU pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"LPA ieguva jaunus kontaktus, kas ir noderējuši turpmākajā darbā, jo LAMPAS pasākumos ir balansā formālas un neformālas aktivitātes, kas ļaut tīkloties ar ļoti dažādu jomu ekspertiem."* [Anita Īvāne, Latvijas Pilsoniskā alianses pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"Man liekas, ka tieši tā satikšanās starp tiem dažādiem cilvēkiem, ko tu reizēm pazīsti tikai caur epastu vai esi dzirdējis radio/televīzijā. Beidzot cilvēki var pienākt un teikt: 'Es tieši gribēju tevi satikt. Man ir šitāda lieta; par šo vajadzētu parunāt.'" [Lolita Tomsone, pasākumu organizatore, regulāra festivāla dalībniece, fokusgrupa 2].*

Dažkārt starp šiem noderīgajiem kontaktiem ir arī reālo lēmumu pieņēmēji: *"Viennozīmīgi LAMPA ir vieta, kur aci pret aci satīkties ar cilvēkiem, pie kuriem tu ikdienā gaidītu rindā aiz kabineta durvīm."* [Liene Valdmane, Eiropas Kustības Latvijā ģenerālsēkretāre, fokusgrupa 1]. *"LAMPA lēnā garā meinstrīmojas. Tā no mazas divaiņu grupas ir kļuvusi par vietu, kur visiem ir jābūt. Tie visi ir ne tikai no NVO kopienas vai no Cēsīm, tie ir visi arī no pašvaldībām, no valsts pārvaldes."* [Vita Tērauda, regulāra LAMPAs apmeklētāja un pasākumu organizatore, fokusgrupa 1].

Varbūt interesantākais "sastapšanās" piemērs: Liepājas organizācija satikās LAMPĀ ar Liepājas pašvaldības pārstāvjiem: *"Tikām sadzirdēti pilsētas domē, izveidojās jauni kontakti ar deputātiem; vēlāk vicemērs kopā ar komandu devās pie mums uz Karostu, lai noskaidrotu reālas iespējas kā atbalstīt, satikt iedzīvotājus; izveidojām konkrētus plānus, kas jau tiek realizēti."* (Baiba Vigule, biedrības Baringtons K2 pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā).

Šie noderīgie kontakti ļoti bieži pārtop par reālu sadarbību, Liepājas gadījums nav izņēmums:

- *"Meklējam gana dažādus partnerus, lai kontaktu loks izveidotos vēl plašāks. Nesen mums bija saruna ar Latvijas Bankas cilvēkiem par dažādu datu izmantošanu viņu zinātniskajos projektos viņu iekšējām vajadzībām – makroekonomikas analizē. Ja man nebūtu uz vienas LAMPAS skatuves bijis Eduards Kušners, tad, iespējams, mēs līdz tam nebūtu nonākuši."* [Juris Mendziņš, ziņu aģentūras LETA vadītājs, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"Iepazinos ar vairākiem cilvēkiem, ar ko vēlāk turpinājām veidot sadarbības."* [Regita Zeiļa, Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācijas vadītāja, fokusgrupa 4].
- *"Ar dažiem Lampā iepazītajiem cilvēkiem īstenojām projektus RSD ietvaros, bet ar dažiem esam vienkārši labi draugi."* [Rīgas Skolēnu domes pārstāves atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"Pēc Lampas diskusijām varējām uzrunāt runātājus nodarbībām muzejā un konsultēties."* [Lolita Tomšone, Žaņa Lipkes memoriāla direktore, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"Prasmju kvartālā saistījām diskusijas ar dažādu prasmju apguvi un to ieteikmi cilvēka dzīvē. Šajā gadā jo īpaši ieguvām daudz jaunu kontaktu: gan moderatori, gan diskusiju/ sarunu dalībnieki, ar kuriem varam sadarboties arī turpmāk. Piemēram, Erasmus+ un Nordplus programmu īstenoņtāji, SkillsLatvia pārstāvji, CV saistītie cilvēki."* [Liga Jerošceva, Valsts izglītības attīstības aģentūras pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"LAMPĀ savulaik sākām sadarbību ar "Valodu māju", ar kuriem pēc tam bijusi sadarbība arī citos pasākumos/projektos; tēmas pēc LAMPAs diskusijām attīstītas tālāk, piemēram, šogad Latvijas Bankas ekonomists, kuru bijām aicinājuši uz diskusiju, šai tematikai veltīja bloga ierakstu lapā makroekonomika.lv."* [Edeite Laime, Latgališu kultūrys kusteiba "Volūda" (biedrība "LgSC") atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"Abās reizēs tika uzaicināti vairāki cilvēki, ar kuriem līdz tam nebija kontaktu, bet pašlaik ir bijušas arī citas kopīgas aktivitātes."* [Anda Šarkovska, biedrības "Jaunolaines attīstībai" pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *"LAMPĀ rīkojot pasākumus, mums kā salīdzinoši nelielai nevalstiskajai organizācijai ir ļāvis iegūt jaunus kontaktus kaut vai ar fondu DOTS, pārstāvēt pēc tam mūsu reģionu arī viņu citos pasākumos. Arī ar citām organizācijām, kam interesē latgaliešu valoda, un ne tikai latgaliešu valoda, pēc tam veidojām kopējus pasākumus."* [Edeite Laime, Latgališu kultūrys kusteiba "Volūda", fokusgrupa 1].
- *"Mums ir izveidojusies pietiekami cieša sadarbība ar Ārendāles pašvaldību, kur notiek Norvēģijas demokrātijas festivāls."* [Aleksandrs Abramovs, Cēsu novada pašvaldības Komunikācijas un klientu servisa pārvaldes vadītājs, fokusgrupa 1].
- *"2022. gadā mūsu romu sieviešu biedrība iepazinās ar Lielbritānijas vēstnieku, ar kuru mēs tagad turam ļoti labus sakarus. Viņš mūs ļoti atbalsta, un tas ir liels pluss. Un*

divdesmit trešajā gadā mēs iepazīnāties ar Vaideres kundzi – Eiropas Parlamenta deputāti, un tas arī ir svarīgi.” [Malda Avramenko, Romu sieviešu biedrības “Sāre khetene” un Sieviešu sadarbības tīkla pārstāve, fokusgrupa 2].

- *“Tā [LAMPAs] ir iespēja satikties dzīvē, un pēc tam jūs esat pazīstami, un tad var veidot sadarbības programmas.”* [Lolita Tomsone, pasākumu organizatore, regulāra festivāla dalībniece, fokusgrupa 2]
- *“Liela daļa no satiktajiem cilvēkiem kļūst arī par sadarbības partneriem.”* [Inga Belousa, Zaļās brīvības pārstāve, fokusgrupa 3]. *“LAMPAs ir jaunu sadarbības partneru medību un jaunu darba tēmu maksāšanas (un ‘pārdošanas’) vieta.”* [Daina Mežecka, Ziemeļvalstu Ministru padomes biroja Latvijā padomniece ilgtspējas jautājumos, fokusgrupa 3].
- *“Viena cita organizācija uzaicināja gan mūs, gan Latvijas Radio Latgales studiju uz vienu LAMPAS pasākumu. Tas iedeva sadarbības impulsu ne tikai LAMPĀ turpināt sadarbības, bet arī citos pasākumos un norisēs.”* [Edeite Laime, Latgališu kultūras kustība “Volūda”, fokusgrupa 1].
- *“Jauni dalībnieki uzzina par TechHub Riga un nāk uz mūsu tikšanās pēc LAMPAs. Pēc LAMPAs iesaistām savā komūnā jaunuzņēmumus, kurus festivālā iepazīnām.”* [Lina Sarma, TechHub Riga un Riga TechGirls pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
- *“Esam LAMPĀ piesaistījuši cilvēkus pētījumam”.* [Agnese Lāce, biedrību Providus un “Ar pasaules pieredzi Latvijā” pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].

4.8 Spēcīgāki sabiedriskie tīkli un kopienu veidošanās

Jauni kontakti, jauni draugi - bieža atbilde uz jautājumu par LAMPAs ietekmi ne tikai festivāla pasākumu rīkotājiem, bet arī apmeklētājiem. Nereti Latvijas iedzīvotāji ierodas uz LAMPU arī, lai spēcīgāku esošās sociālās saites (satiktu draugus, sen neredzētus cilvēkus, iepazītos ar cilvēkiem, kuri redzēti tikai virtuāli). Lūk, izvilkumi no raksturīgām 2023. gada festivāla apmeklētāju atbildēm par ieguvumiem no festivāla:

- *“[Satiku] daudz pazīstamu cilvēku.”*
- *“Jauna pieredze un jauni iegūti draugi, kā arī satiku daudz sen neredzētus cilvēkus.”*
- *“Iespēja dzīvē satikt cilvēkus, ko ikdienā redzu tikai ziņās un tvitera lentē.”*
- *“Iespeja īsā laikā satikt daudzus cilvēkus no manas darbības jomas, jaunības draugus un citus.”*
- *“Satiku sen neredzētas paziņas, sabiedrībā pazīstamus cilvēkus, politiķus, dīvaiņus.”*

Līdzīgi apmeklētāju novērojumi parādās ne tikai 2023.gada anketās, bet arī agrāk. Piemēram: *“Ejot starp divām teltīm, satieku 100 cilvēkus.”* (2019.gada anketa)

Vairāki pasākumu organizētāji atzīmē, ka LAMPAS apmeklētāji kopumā jau ir viena liela kopiena, kuri viens otru iedrošina un iedvesmo: *“Man LAMPAs ir iedrošinājums. Es tur redzu, ka Latvijā ir daudz sakarīgu cilvēku. Ikdienā tā sajūta pazūd. Tāpēc man liekas, ka ir ļoti labi, ka ir tāds pasākums, kur pulcējas līdzīgi domājoši cilvēki. To būtu svarīgi paturēt.”* [Sigita Ķirse, regulāra LAMPAs apmeklētāja, pasākumu organizētāja, fokusgrupa 1]. Savā ziņā LAMPAs kalpo arī kā savdabīgs kvalitātes garants: *“[LAMPĀ] tu vari dabūt tik daudzus sakarīgus cilvēkus kā nekur citur. Viņi ir visi vienkopus. Tas ir tāds kā garants, ka, ja tu tur esi, ja es tevi tur redzēju, tad mēs domājam vienā līmenī.”* [Liene Valdmane, Eiropas Kustības Latvijā ģenerālsekretāre, fokusgrupa 1].

LAMPĀ veidojas arī mazākas kopienas un daudzas organizācijas un iestādes izmanto LAMPU tam, lai spēcīgāku savus sadarbības tīklus vai attīstītu jaunus. Daži piemēri:

- "Jau astoto gadu organizējot Cēsu skatuves programmu un aicinot daudz un dažādas organizācijas, rodas sajūta, ka veidojas siltas, **draudzīgas attiecības ar tiem cilvēkiem, kuri pārstāv organizāciju, kas atbrauc uz mūsu skatuvi runāt.**" [Aleksandrs Abramovs, Cēsu novada pašvaldības Komunikācijas un klientu servisa pārvaldes vadītājs, fokusgrupa 1]. "LAMPAs [jēga] varētu būt tāds kā **'stakeholder management', dažādu kontaktu uzsildīšana, vai jaunu dibināšana.**" [Inese Tauriņa, sabiedrības par atklātību - Delna vadītāja, fokusgrupa 2]
- "Ieguvums no LAMPAS ir **stiprināta sadarbība ar esošajiem sadarbības partneriem, piemēram, Latvijas Bērnu labklājības tīklu, NVA, Autisma apvienību, atbalstot finansiāli vai ar Ziemeļvalstu ekspertiem viņu rīkotās diskusijas par mums abiem būtiskām tēmām (piemēram, uzticēšanās, vienaudžu vardarbības skolā novēršanas mehānismi).**" [Daina Mežecka, Ziemeļvalstu Ministru padomes biroja Latvijā padomniece ilgtspējas jautājumos, fokusgrupa 3].
- "Mēs esam [LAMPĀ] **tīklojušies savā tiesu līmenī - visas tiesu instances, plus vēl konstitucionālā tiesa. Tas protams ir devis gan kontaktus, gan iespēju izcelt tēmas**" [Dita Plepa, vairāku ar tieslietām saistītu pasākumu organizatore un regulāra apmeklētāja, fokusgrupa 3].
- "LAMPĀ ir lieliska iespēja reizi **gadā satīties ar dažādām partnerorganizācijām, donoriem un divu dienu laikā daudz ko izrunāt uz vietas.**" [Jorens Dobkevičs, biedrības "New East" vadītājs, fokusgrupa 4].
- "Ja mēs runājam par pozitīvajiem aspektiem, tad tā ir **tīklošanās. LAMPĀ tiešām satiec ļoti dažādus cilvēkus. Dažādus profesiju pārstāvjus, dažāda vecuma cilvēkus. Tas ir ļoti liels pluss.**" [Zaiga Pūce, Sabiedrības integrācijas fonda vadītāja, fokusgrupa 4].

LAMPĀ ir īpaši iedvesmojusies tīkloties vides organizācijas: "Mēs [LAMPĀ] satiekāmies ar kolēģiem un arī pēc LAMPAS pasākumiem izveidojam Whatsapp čata grupu par vides interešu aizstāvību arī pašvaldībās. Man LAMPĀ iedvesmojusi sākt veidot vairākas reģionālas un saturiskas Whatsapp grupas tūlītējai saziņai par vides jautājumiem. Tās ir jau vairākkārt noderējušas dažādu aktivitāšu īstenošanā un joprojām iedvesmo. Pēc katra gada zaļo (vides) organizāciju saimē mēs kļūstam aizvien draudzīgāki un saliedētāki." [Inga Belousa, Zaļās brīvības pārstāve, fokusgrupa 3].

LAMPĀi svarīga loma ir palīdzēt ieintegrēt kopējā sabiedrībā tādu grupu pārstāvjus, kuri dažkārt tiek sabiedrībā marginalizēti vai no tās izstumti. Piemēram, LAMPĀ labi jūtas romu kopiena un kvīru kopiena:

1. "Romu kultūras prezentācija pirms diviem gadiem pasākumā "Mellenes un romances", pirmkārt, iedeva lielāku krāšņumu un daudzveidību LAMPĀi, bet, otrkārt, deva arī pozitīvu enerģiju romu kopienai. Uz otro pasākumu mums bija daudz vieglāk viņas pierunāt piedalīties, jo romu sievietes bija ļoti lepnas un sajūsminātas par iespēju piedalīties milzīgā mēroga nacionālā pasākumā." [Inete Ielīte, Latvijas Sieviešu NVO sadarbības tīkla valdes priekšsēdētāja, fokusgrupa 4]. "Mūsu romu jaunieši izrāda vēlmi piedalīties dažādos pasākumos, jo sajūta atbalstu un interesi no citu tautību pārstāvjiem." [Malda Avramenko, Sieviešu sadarbības tīkla un Romu sieviešu biedrības "Sāre khetene" pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].
2. "Kvīru kopiena zin, ka viņiem ir iespēja apmeklēt viņiem draudzīgu pasākumu ne tikai galvaspilsētā. Kopienas stiprināšanās un veidošanas vieta. Citiem cilvēkiem ir iespēja iepazīt vēl vairāk kvīru kopienas cilvēkus." [Jana Jarinovska, LGBT un viņu draugu apvienības Mozaīka pārstāve, atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā].

Festivāla apmeklētāji aptaujās parasti norāda uz to, ka LAMPĀ ir festivāls, kurā ir ko darīt bērniem un pusaudžiem.

4.9 Cieņpilnas diskusiju kultūras veidošana

Vairāki LAMPAS apmeklētāji kā savu īpašo ieguvumu no festivāla apmeklējuma īpaši uzsver iespēju piedalīties festivāla sarunās (no 2023. gada apmeklētāju aptaujas):

- *"Ir jauki klausīties citu domas un paust savas."*
- *"Intelektuālas sarunas ar domubiedriem."*
- *"Sarunas un tiklošanas ir man ļoti svarīgas."*
- *"Ļoti daudz iespēju pēc katra interesēm piedalīties sarunās, neformālā gaisotnē."*

Daļa no festivāla misijas ir veidot cieņpilnu sarunu kultūru. Arī vairāki pasākuma regulārie apmeklētāji un pasākumu organizētāji to atzīmē kā būtisku LAMPAS pievienoto vērtību:

- *"Viena no lietām, ko LAMPA ir palīdzējusi izdarīt, ir **normalizēt civilizētu diskursu**. Parādīt, ka civilizēta saruna ir iespējama neatkarīgi no tā, kādi cilvēki apsēžas vienā telpā. Tas ir iespējams gan LAMPĀ, gan ārpus tās."* [Vita Tērauda, regulāra LAMPAS apmeklētāja un pasākumu organizatore, fokusgrupa 1].
- *"Būtiski ir uzturēt un atgādināt par vērtībām. Piemēram, par uzticēšanos, par demokrātiju, par cieņu, - dažkārt ikdienas ritmā tās piemirstās vai šķiet kaut kas pašsaprotams. **LAMPA ir vieta, kur tu atgādinā, kas ir tās vērtības.**"* [Andris Grafs, Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūta pārstāvis, fokusgrupa 2].
- *"Ieguvums [no festivāla] – **sabiedrības radināšana pie diskusiju kultūras**. Šur tur, piemēram, Latgales pusē cilvēki nezina, ka drīkst apšaubīt autoritāšu viedokli un izteikt konstruktīvu kritiku. Sabiedrībā trūkst zināšanu, kas vispār ir konstruktīva kritika."* [Vija Kurpniece, Latvijas Dabas fonda pārstāve, fokusgrupa 3].

Cieņpilnas, pozitīvā gaisotnē notiekošas diskusijas daudzkārt parādās arī kā viens no ieguvumiem apmeklētāju aptaujās. Lūk, ieskats 2023. gada aptaujā:

- *"Interesanti dzirdēt **viedokļus bez strīdiem.**"*
- *"Pasākums katru gadu atgādina par **cieņu pret dažādību un apkārtējiem.**"*
- *"Sarunas festivālā māca sabiedrībai, kā **cieņpilni un jēgpilni sarunāties.**"*
- *"Elitāra atmosfēra, intelektuālas sarunas, **cieņpilna komunikācija.**"*
- *"Satikt daudz labu cilvēku vienuviet, **kvalitatīvas un dziļas sarunas.**"*
- *"Iespēja klausīties viedokļu līderos, ekspertos un jomu profesionāļos viena pasākuma ietvaros, apskatot vairākas tēmas - tas ir unikāli. Šādus pasākumus nedrīkst laist garām. Te iespējams **mācīties cieņpilnu diskusiju un spēju uz klausīt stāsta abas puses.**"*
- *"Iespēja sarunai starp dažādiem, dažādus viedokļus pārstāvošiem cilvēkiem, iespēja to darīt **cieņpilni**. Daudz jaunu ideju. Jauni sadarbības plāni ar nejausi satiktiem paziņām, jo LAMPA ir arī satikšanās vieta."*

Arī iepriekšējo gadu festivāla novērtēšanas anketās sastopami līdzīgi novērtējumi, piemēram, šāds 2022.gadā: *"Man ļoooti patīk tas **"vaibs", kas katru gadu sajūtas Lampā**. Gudri, atvērti un progresīvi cilvēki satiekas, lai diskutētu par aktuāliem un svarīgiem jautājumiem. Man ir ļoti interesanti klausīties šādās diskusijās un arī pašai domāt par tajās aprunātajiem jautājumiem."*

4.10 Optimisma vairošana par Latvijas sabiedrību un nākotni

Viena no populārākajām LAMPAS apmeklētāju atbildēm par savu ieguvumu no festivāla apmeklējuma: labi un kvalitatīvi pavadīts laiks. Taču vairāki festivāla apmeklētāji arī īpaši atzīmēja to, ka 2023. gadā festivāls viņos ir vairojis optimismu par Latviju, Latvijas iedzīvotājiem:

- *"Latvijā ir vairāk politiski aktīvu pilsoņu nekā man pirms tam šķita."*
- *"Patīk, ka ir citi, kuriem rūp 'kas notiek'".*
- *"Prieks skatīties, ka un kā dažādas sabiedrības grupas spēj sarunāties un reizēm arī saprasties."*
- *"Ar mums nav tik traki!"*
- *"Latvijā ir daudz foršu, zinošu un interesantu cilvēku."*
- *"Sabiedrība ir dažāda, Latvija ir izglītota, man jāmaina attieksme šad tad."*
- *"Vairojas optimisms par sabiedrību kopumā, tās resilience [noturību] un demokrātijas ilgtspēju."*
- *"Prieks satikt iedvesmojošus ļaudis, kuri domā par savu un sabiedrības izaugsmi pozitīvā un iekļaujošā viedā, kas sakrīt ar manu sajūtu par Latvijas šodien un nākotni!"*
- *"Ka Latvijā ir forši cilvēki, gūstu apstiprinājumu katrā Lampā, ka mums ir laba nākotne, jo ir gudri, empātiski un izglītoti cilvēki, kuri prot vai mācās sarunāties un arī viens otru klausīties."*

Līdzīgi vērtējumi redzami arī iepriekšējo gadu novērtēšanas anketās, piemēram:

- *"Sapratne, ka jauni cilvēki ir sakarīgi, atvērti sarunām, domu apmaiņai un dzīvošanai."* (2019.gads)
- *"Latvijā patiesībā ir ļoti daudz foršu, sakarīgu jauniešu. Man šķiet nežēlīgi forši tas, ka ir šāds festivāls un cilvēki nāk klausīties kā citi cilvēki sarunājas, nevis vienkārši piedzerties un nonarkoties."* (2022.gads)

4.11 Cita veida ietekme

Fokusgrupu un aptaujas dalībnieki piesauca arī citas ietekmes, ko viņu dzīvē vai sabiedrībā ir mainījis sarunu festivāls LAMPA. Dažas no tām ir ļoti personiskas, piemēram, LAMPA ir bijis pamudinājums pārvākties uz Cēsīm, LAMPĀ ir satikti nākamie dzīvesbiedri, socializēti bērni, satikti sen neredzēti kursa biedri, mainītas profesionālās karjeras, iegūti jauni kolēģi un klienti.

Zemāk redzamajā tabulā apkopotas 5 dažādas ietekmes, kuras nosaucis kāds no aptaujātajiem pasākumu rīkotājiem vai biežākajiem apmeklētājiem.

Tabula Nr.6. "Citas" LAMPAs ietekmes.

Ietekme	Piemērs
Kritēriji, par ko balsot vēlēšanās	<i>"Pasākums "Politiku cepiens" palīdz nolaist politiķus uz zemes. Man liekas, ka neviens cits formāts, kas eksistē Latvijā, pat tuvu nestāv šim līdzī. Es zinu pat dažus cilvēkus, kas speciāli skatās "Politiku cepienu" pirms vēlēšanām. Tas ir viņu galvenais kritērijs balsošanai par kādu partiju vai cilvēkiem, jo tas ir stāsts par to, kāds cilvēks ir."</i> [Jorens Dobkevičs, biedrības "New East" vadītājs, fokusgrupa 4].
Ekspertu piesaiste saviem pasākumiem, kuri nav saistīti ar LAMPU	<i>"Es organizēju pasaules latviešu jauniešu seminārus. Šovasar vienā LAMPAS norises dienā sarunājām uzreiz 7 vai 8 lektoros un nodarbību vadītājus mūsu pasākumam, tā sakot "vienas pieturas aģentūra"... Varam paļauties, ka ja tu esi sabiedriski aktīvs cilvēks, tā tad tu būsi LAMPĀ."</i> [Vanda Daukšta, regulāra LAMPAS apmeklētāja, runātāju konsultante, fokusgrupa 1].

Cēsu tēla veidošana	"Tiekoties ar diplomātisko korpusu, nereti pirmais, ar ko asociē Cēsis, ir LAMPA. Šādas asociācijas ir jebkuram vēstniekam, kurš vai nu ir ieradies Cēsis vai mēs satiekamies kaut kur ārpus Cēsīm. Tam ir milzīga ietekme uz Cēsu atpazīstamību un jaunu kontaktu veidošanu. " [Atis Egliņš-Eglītis, Cēsu novada domes priekšsēdētāja vietnieks, fokusgrupa 1]
Sabiedrības saliedēšana caur iesaisti	"LAMPA, manuprāt, ir lieliska platforma, kur var saliedēt sabiedrību. Dažādos plānošanas dokumentos daudz kas rakstīts par vajadzību iesaistīt sabiedrību. LAMPA ir viens no pasākumiem, kur reāli un praktiski izdodas iesaistīt sabiedrību, turklāt nevis tikai sporādiski, bet regulāri. " [Zaiga Pūce, Sabiedrības integrācijas fonda vadītāja, fokusgrupa 4].
LAMPAs diskusiju "turpmākā dzīve"	"LAMPĀ rīkotās diskusijas turpināja "dzīvot" citos formātos (radio raidījumos, blogos) un sarunās. " [Edeite Laime, Latgališu kultūrys kusteiba "Volūda" (biedrība "LgSC") atbilde festivāla pasākumu rīkotāju aptaujā]. "Tā kā mūsu sadarbības partneris jau trešo gadu ir Latvijas Radio Latgales studija, kas veido saturu Latvijas Radio 1 kanālam, mēs cenšamies, lai mūsu organizētais LAMPAS pasākums nepaliek kā viena diskusija, kas izskan Cēsīs, bet, lai tas pēc tam izskan arī radio formātā. "Lotgolys stunde" Latvijas Radio ēterā izskan piektdienās tikai Latgales apraidē. Jau divus gadus tā diskusija, kas ir izskanējusi LAMPĀ uz skatuves, pēc kāda laika ir pieejama arī kā raidījums. " [Edeite Laime, Latgališu kultūrys kusteiba "Volūda", fokusgrupa 1].

Noslēdzot sadaļu par LAMPAS paliekošo ietekmi, vērts atzīmēt arī paša festivāla kā tāda nozīmi rīkotāju un regulāro apmeklētāju acīs. Aleksandrs Abramovs, Cēsu novada pašvaldības pārstāvis, to raksturo šādi: "LAMPU zin visā Latvijā. Tā ir tāda **pašsaprotama lieta, ka te ir jābūt. Tas ir gods un cieņa, ka tevi aicina runāt. LAMPA ir platforma, kur tu lepojies būt arī tad, ja tev par dalību nemaksā.**" [Aleksandrs Abramovs, Cēsu novada pašvaldības Komunikācijas un klientu servisa pārvaldes vadītājs, fokusgrupa 1].

Secinājumi par LAMPAs ietekmi

Pēdējo deviņu gadu laikā Sarunu festivāls LAMPA ir būtiski ietekmējis Latvijas sabiedrību. Atbilstoši savai misijai, tas ir devis iespēju daudziem simtiem nevalstisko organizāciju, valsts institūciju, uzņēmumu, plašsaziņas līdzekļu, politisko partiju veidot tūkstošiem pasākumu par sabiedriski svarīgiem jautājumiem, uzlabojot to komunikāciju ar sabiedrību un ļaujot daudzajiem pasākumu organizatoriem apgūt kvalitatīvu un iesaistošu pasākumu rīkošanas prasmes. Festivāls ir kļuvis par nozīmīgu tīklošanās centru sabiedriskajiem aktivistiem, lēmumu pieņēmējiem un žurnālistiem. Iestādes un organizācijas liecina par reāliem uzlabojumiem savā darbībā, pateicoties dalībai LAMPĀ, kā arī uzsver festivāla lomu labākas komunikācijas, savstarpējās sadarbības un inovāciju veicināšanā. Festivāls savu deviņu gadu pastāvēšanas vēsturē ir veicinājis zināšanu apmaiņu, prasmju pilnveidošanu un perspektīvu paplašināšanu, īpaši jauniešu un jaunāko paaudžu pārstāvju vidū.

LAMPA ir Latvijas sabiedrībā plaši atpazīstams un pozitīvi vērtēts festivāls, kurš ir pazīstams ar savu pozitīvo, optimistisko gaisotni. LAMPA tās apmeklētājiem un pasākumu rīkotājiem asociējas ar cieņpilnu diskusiju kultūru, kurā konstruktīvi un miermīlīgi sadzīvo atšķirīgi viedokļi. Turklāt LAMPA ir radījusi precedentu ilgtspējas praksē Latvijas festivālu vidū un ir bijusi platforma visdažādākajām balsīm un iekļaujošai līdzdalībai. Daudzi pasākumu rīkotāji LAMPAs piedāvāto platformu un tīklošanās iespējas izmantojuši arī tam, lai attīstītu jaunas idejas, projektus, kā arī risinātu dažādas sabiedriski svarīgas problēmas.

Tabula Nr.7. Sarunu festivāla LAMPA izvērtējuma ietvars.

Demokrātijas festivālu ietekmes kritēriji	LAMPAs misija, principi	Sarunu festivāla LAMPA ietekme	Vieta izaugsmei
Līdzdalība un dialogs	<p>"Festivāla mērķis ir radīt vidi/platformu, kurā brīvā, nepiespiestā gaisotnē apmainīties ar idejām un viedokļiem un cieņpilnā veidā diskutēt un sarunāties par dažādiem sociālpolitiskajiem tematiem."</p> <p>"Festivāls ir liela mēroga iniciatīva, atvērta platforma, kuras saturu veido vairāk nekā 300 organizācijas un aktīvi indivīdi, kopīgiem spēkiem radot vietu, kur brīvā, nepiespiestā gaisotnē apmainīties ar viedokļiem, un cieņpilnā veidā diskutēt par sabiedrībā aktuālām tēmām. Ikvienam ir iespēja pieteikt un organizēt savu pasākumu LAMPĀ."</p> <p>"Dialogs ir attīstības pamats – izkopsim sarunu kultūru. Mēs esam pārliecināti – viss sākas ar sarunu. LAMPA ir platforma jēgpilnām diskusijām un sarunām.</p>	<p>Sarunu festivāls LAMPA astoņu gadu laikā ir ļāvis daudziem simtiem organizāciju un valsts iestāžu izveidot saturu par sev svarīgiem jautājumiem, šādi sazinoties ar sabiedrību. Pasākumu rīkotāju apmierinātība ar savu dalību festivālā ir ļoti augsta.</p> <p>LAMPA ir devusi daudz jaunu, noderīgu kontaktu gan festivāla apmeklētājiem, gan pasākumu rīkotājiem. Tā ir viena no Latvijas nozīmīgākajām sabiedrisko aktivistu, lēmumu pieņēmēju, žurnālistu tīklošanās vietām.</p> <p>LAMPA ir arī palīdzējusi veidoties jauniem tīkliem Latvijas sabiedrībā un spēcīnājusi esošos (piemēram, ļāvusi "jumta" organizācijām organizēt pasākumus ar savu biedru līdzdalību, kļuvusi par iedvesmu vides organizāciju ciešakai sadarbībai).</p> <p>Festivāls LAMPA tā apmeklētājiem un pasākumu rīkotājiem asociējas</p>	

	LAMPA ir vide tieši saziņai starp dažādiem sabiedrības pārstāvjiem. Laikā, kad viedokļu apmaiņa visbiežāk norisinās neklātienē – sociālajos tīklos, izziņās, e-pastos, – mums no jauna jāmacās sarunāties "aci pret aci". Cieņpilni un ar jēgu."	ar cieņpilnu diskusijas kultūru, kur viedokļi bieži atšķiras, taču tas netraucē konstruktīvai sarunas norisei. Festivālam ir labs tēls: lielākā daļa Latvijas sabiedrības, kuri ir dzirdējuši par festivālu, pozitīvi vērtē to, ka šāds festivāls notiek. Tikai 2% par festivālu ir negatīvs viedoklis.	
Mācīšanās	"Domā un paplašini redzesloku – mainies uz augšu!"	Astoņu gadu laikā sarunu festivālā LAMPA ir notikušas tūkstošiem dažādu diskusiju un citu pasākumu par sabiedrībai svarīgām tēmām. Jaunas zināšanas, prasmes un paplašināts redzesloks ir biežākais festivāla apmeklētāju pieminētais ieguvums no festivāla apmeklējuma. Var pieņemt, ka vairāki desmiti tūkstoši Latvijas iedzīvotāju ir izmantojuši festivālu kā iespēju uzzināt kaut ko jaunu. LAMPAs apmeklētāji pamatā pārstāv jaunākās paaudzes (līdz 40 gadu vecumam), tādēļ īpaši lieli šie ieguvumi ir jauniešiem. Vairākas iestādes un organizācijas liecina par to, ka, pateicoties dalībai LAMPĀ, tās ir veikušas reālus uzlabojumus savā darbā. Piemēram, gatavojot programmu LAMPĀI, tiesas un tieslietu jomas iestādes ir iemācījušās labāk sadarboties. Līdzīgi ieguvumi ir arī ministrijām. Sabiedriskie mediji izmanto LAMPU kā vietu, kur nepastarpināti runāt ar savu auditoriju, saņemt atgriezenisko saikni par savu darbu. Pasākumu rīkotāji apliecina to, ka, pateicoties LAMPĀi, ir apguvuši dažādas pasākumu rīkošanas un moderēšanas prasmes, tai skaitā – prasmi veidot sarunas iesaistošāk un interesantāk.	
Prieks un optimisms	"Festivāla saturs neatstāj vienaldzīgu – tās ir divas dzīvesprieka pilnas dienas, kurās asināt prātu, paplašināt redzesloku un izaicināt savus priekšstatus."	Viens no bieži minētajiem festivāla pasākumu organizētāju ieguvumiem: festivāla apmeklējums viņiem vairojis optimismu par Latvijas sabiedrību un tās nākotni. Tāpat ļoti daudziem festivāla viesiem LAMPA saistās ar labi pavadītu laiku.	
Attiecības un vienlīdzība	"Sarunāties nozīmē diskutēt, ieklausīties un, kas svarīgi - pieņemt, ka katram viedoklim ir tiesības pastāvēt, neatkarīgi no tā, vai tam var piekrist."	Festivālu katru gadu rīko aptuveni 300 dažādas organizācijas un iestādes, katram ir iespēja pieteikt atlases konkursam savu pasākumu. Parasti tiek apstiprināts katrs otrais vai trešais pieteikums.	Pašlaik festivālā starp apmeklētājiem maz ir cilvēku, kuri ģimenēs runātu krieviski, kā arī cilvēku, kuri

		<p>Daudzi festivāla apmeklētāji īpaši uzsver to, ka novērtē viedokļu daudzveidību, kas vērojama festivālā.</p> <p>LAMPAs drošās vides apstākļos labi iekļaujas arī tādas Latvijas sabiedrības grupas, kuras citos pasākumos varētu justies marginalizētas.</p>	<p>brauktu no Latgales, Zemgales, Kurzemes. Tāpat maz ir vecāko paaudžu pārstāvju un vīriešu (tikai 30% 2023.gadā).</p> <p>Vairāki pasākumu rīkotāji, daži apmeklētāji un vairākas politiskās partijas norāda uz to, ka festivāls ir tematiski un ideoloģiski vienveidīgs, kā arī tam ir pārāk intelektuāls tēls.</p>
Sabiedriskā līderība	<p>"Tā ir iedvesmojoša un aizraujoša platforma visiem, kam ir, ko teikt."</p> <p>"Mēs katrs esam valsts – sabiedrības līdzdalībai ir izšķiroša nozīme. Mēs domājam, ka Latvijas cilvēki dzīvotu daudz labāk, ja aktīvi iesaistītos sabiedriskajos un politiskajos procesos. LAMPA ir iedrošinājums interesēties par šiem procesiem un nekautrēties uzsākt diskusiju ar viedokļu līderiem"</p>	<p>LAMPA ir Latvijas viens no plašāk apmeklētajiem festivāliem. Ik gadu to apmeklē aptuveni 1-1,5% no Latvijas iedzīvotājiem (vairāk nekā 20 000 cilvēku) – gandrīz visi apmeklētāji šo pieredzi novērtē ar 8, 9 vai 10 ballēm.</p> <p>Festivālā ir augsta politiku līdzdalība, piemēram, 2023. gadā kā runātāji vai dalībnieki piedalījās 10 Ministru kabineta locekļi, 27 Saeimas deputāti un 8 pašvaldību domju priekšsēdētāji.</p> <p>LAMPA ir kļuvusi par paraugu arī citu rīkotajiem pasākumiem, mini demokrātijas festivāliem.</p>	<p>Iespējama vēl plašāka lēmumu pieņemēju klātbūtne.</p>
Inovācijas un risinājumi	<p>"LAMPA ir iespēja atskārst, ka ikviens no mums var ietekmēt valstiski nozīmīgus lēmumus un kopīgi risināt sarežģītus jautājumus, ko nereti esam raduši "atstāt" kādam citam – politiķiem, institūciju vadītājiem, priekšniekiem vai kaimiņiem. "</p>	<p>Pasākumu organizētāji apliecina, ka, pateicoties LAMPĀI, ir spējuši atrisināt gan ļoti konkrētas (piemēram, bērna ar autismu) problēmas, gan tādas jautājumus, kuriem bija vajadzīgs politisks risinājums.</p> <p>LAMPĀ ir dzimušas arī daudzas vēlāk īstenotas jaunas idejas un projekti.</p>	<p>Festivālā būtu iespējams rīkot vairāk tiklošanās pasākumu un vairāk risinājumu darbnīcas.</p>
Ilgtermiņa		<p>Kā pirmais Latvijas festivāls, kas ieviesa glāžu depozītsistēmu, LAMPA ir kļuvusi par paraugu ilgtermiņa nodrošināšanai citiem festivāliem un citām organizācijām.</p> <p>LAMPĀ tematiski ilgtermiņa ir viena no tēmām, kas ir bijusi plaši pārstāvēta pēdējo gadu laikā.</p>	

Analizējot LAMPAs ietekmi atbilstoši uzvedības maiņas ekoloģiskajam modeļa (Ūrija Bronfenbrenera ekoloģisko sistēmu teorijas) pieciem līmeņiem, LAMPAS ietekme ir šāda:

- **Indivīda līmenis.** Festivāls savos deviņos norises gados ir pamatīgi paplašinājis Latvijas cilvēku, it sevišķi jauniešu, zināšanu bāzi un redzesloku, piedāvājot tūkstošiem diskusiju par sabiedriski svarīgiem jautājumiem. Festivāla pozitīvā un optimistiskā gaisotne ir veicinājusi personības izaugsmi un spēju saprast dažādus skatpunktus. Pasākuma apmeklētāji un rīkotāji liecina par to, ka uzlabojusās viņu publiskās komunikācijas un kritiskās domāšanas prasmes, kas ir vitāli svarīgi demokrātiskās sabiedrībās.
- **Starppersonu līmenis.** Veicinot cieņpilnu un konstruktīvu sarunu kultūru, LAMPA ir uzlabojusi tās dažādo apmeklētāju komunikāciju un attiecību dinamiku. Festivāls ir kļuvis par platformu, kur atšķirīgi viedokļi tiek ne tikai tolerēti, bet arī iedrošināti, šādi uzlabojot starppersonu izpratni un empātiju. LAMPAs iekļaujošā vide ir spēcīnājusi jau esošos sociālos tīklos un ļāvusi veidot jaunus.
- **Organizāciju līmenis.** LAMPA ir ļāvusi simtiem organizāciju un institūciju labāk sadarboties ar sabiedrību, kā arī uzlabot savas pasākumu rīkošanas prasmes. Uzlabota sadarbība starp dažādiem sabiedrības spēlētājiem, piemēram, valsts institūcijām, medijiem, sabiedriskajām organizācijām. Šīs sadarbības, jaunās prasmes un apmeklētāju atsauksmes ir rezultējušās ar pierādāmiem uzlabojumiem viņu darbā.
- **Kopienu līmenis.** LAMPA ir kļuvusi par nozīmīgu tīklošanās centru, atvieglojot jaunu kontaktu iegūšanu un spēcīnot esošos tīklus. Festivāls kalpo kā pilsoniskā aktīvisma un kopienu iesaistes katalizators, šādi formējot aktīvāku un sabiedriskos procesos dziļāk iesaistītu pilsonisko sabiedrību. Tāpat LAMPA ir iedvesmojis citas līdzīgas sarunu iniciatīvas. LAMPA ir kļuvusi par būtisku Cēsu tēla elementu, kā arī par iedvesmu konstruktīvākai darba kultūrai novada pašvaldībā. Tāpat festivāls piesaista aizvien lielāku interesi no reģiona (Vidzemes) iedzīvotājiem.
- **Sabiedrības līmenis.** LAMPAs plašā atpazīstamība un labais tēls Latvijas sabiedrībā liecina par to, ka festivāls palīdz popularizēt un nostiprināt demokrātijas vērtības. Festivāla uzsvars uz plašu sabiedrības iesaisti festivāla programmas veidošanā, kā arī uz videi draudzīgu prakšu izmantošanu ir kļuvis par precedentu citiem Latvijas festivāliem un pasākumiem. Pateicoties augstai politiķu un citu lēmumu pieņēmēju līdzdalībai LAMPĀ, festivāls ir ietekmējis arī distances samazināšanos starp lēmumu pieņēmējiem un pilsonisko sabiedrību, šādi sabiedrībā nostiprinot demokrātiskās vērtības.

Izveidojot iekļaujošu platformu sarunām un aktīvai pilsoniskajai līdzdalībai, festivāls LAMPA ir palīdzējis Latvijā nostiprināt demokrātijas vērtības. Festivāla panākumi skaidrojumi ar tā organizatoru spēju savest kopā visdažādākos sabiedrības elementus – no sabiedriskajām organizācijām līdz valsts institūcijām, no plašsaziņas līdzekļiem līdz politiskajam partijām – lai kopā izzinātu un diskutētu par Latvijas sabiedrības aktualitātēm. Šāda saskarsme ne tikai uzlabo publiskās komunikācijas prasmes, bet arī veicina cieņpilnu un konstruktīvu diskusiju kultūru, kas ir īpaši svarīgi demokrātijas veselībai. Veidojot festivālā atvērtu, pozitīvu gaisotni, kā arī sniedzot iespēju dažādo pasākumu organizētājiem attīstīt praktiskas iekļaujošu pasākumu rīkošanas prasmes, LAMPA ir veicinājusi demokrātijas principu dziļāku iesakņotību Latvijas sabiedrības apziņā, sevišķi jaunākajās paaudzēs.